

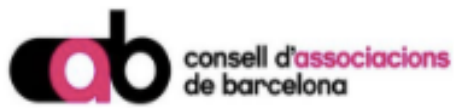

Informe de Tarragona 2017

www.elpanoramic.org

Un projecte promogut per:

Amb el suport de:

Autors:
Albert Forniés i Marina Aguilar
Juliol 2018

1.	El Panoràmic.....	4
1.1.	L'evolució	5
1.2.	La participació	5
1.3.	Principis d'El Panoràmic.....	7
1.4.	Els informes del Panoràmic.....	8
1.5.	Dades a l'abast del sector	8
2.	Les organitzacions de Tarragona	10
3.	Les persones	17
3.1.	La participació diària a les entitats	18
3.2.	Les persones associades.....	19
3.3.	Les persones i els projectes de voluntariat.....	22
3.4.	Els equips remunerats	26
4.	El govern de les entitats	30
4.1.	L'assemblea.....	31
4.2.	Juntes, consells rectors i patronats	32
5.	L'equitat a les entitats	35
5.1.	L'equitat a la base social de les entitats	36
5.2.	L'equitat als òrgans directius de les entitats	37
6.	Els recursos de les entitats	39
6.1.	Recursos econòmics.....	40
6.2.	L'espai físic	44
7.	El foment de la participació	49
7.1.	Instruments i eines per a la millora de la participació	50
7.1.	Instruments i eines per comunicar-se amb l'entorn	50
7.2.	Instruments i eines per ampliar i fidelitzar la base social	52
7.3.	Instruments i eines per millorar la transparència i rendició de comptes.....	54
	Annex I: Fitxa tècnica.....	56
	Annex II: Entitats impulsores.....	57

1.El Panoràmic

1.1. L'evolució

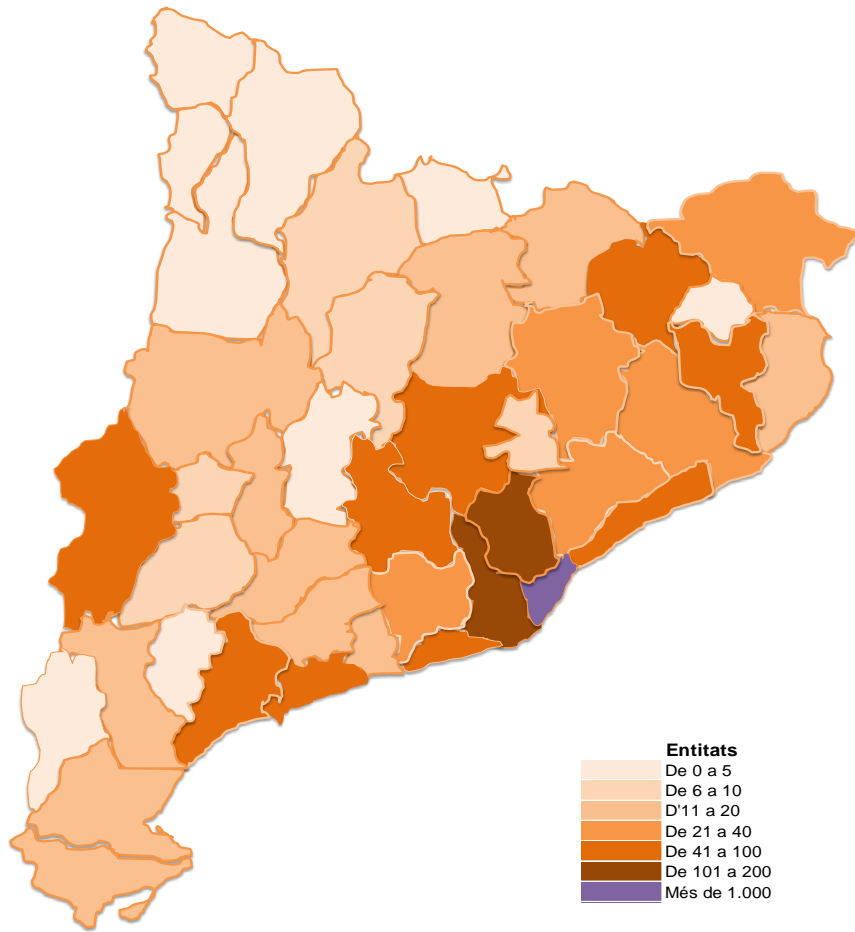
El Panoràmic és una recerca impulsada pel Consell d'Associacions de Barcelona (CAB), fruit de les reflexions recollides durant el 2n Congrés de les Associacions de Barcelona, celebrat durant els anys 2010 i 2011. És, doncs, una iniciativa que neix del mateix món no lucratiu, que aporta coneixement sobre l'abast del teixit associatiu i que posa de manifest la seva força, a partir de dades reals sobre la seva situació i evolució. Amb aquesta quarta edició, el Panoràmic es consolida com una eina per a la millora i l'enfortiment del món associatiu gràcies a la seva visió transversal i a les sèries de dades que s'han anat recollint. Unes dades que permeten establir reptes i elements de millora, ahora que comencen a dibuixar tendències. L'empremta del Panoràmic en el món associatiu és, cada vegada, més extensa. Any rere any el coneixen més organitzacions, augmenta la participació i es posa de manifest el valor de la seva aportació: fer visible un sector sovint invisible i contribuir a la millora de les entitats a partir de les dades del conjunt del sector.

La primera edició del Panoràmic, realitzada l'any 2014, es va centrar en la ciutat de Barcelona. Des del 2015 s'ha ampliat a tot Catalunya, com una extensió natural de la recerca. I és que les organitzacions de la societat civil no viuen aïllades. Es relacionen entre elles i es belluguen pel territori. En la present edició s'ha treballat per garantir la representativitat territorial, amb l'objectiu d'obtenir una mostra el més versemblant possible.

1.2. La participació

En la primera edició del Panoràmic es va comptar amb prop de 800 respostes. Una xifra que es va duplicar amb escreix en la segona edició (la del 2015), quan es va arribar a les 2.000 respostes. En aquesta quarta edició, les xifres es consoliden i augmenten de manera territorialitzada. L'equip del Panoràmic s'ha distribuït per zones geogràfiques, seguint un model semblant a les vegueries, per treballar des de la proximitat i la coneixença de l'entorn. El resultat ha estat una participació de més de 2.300 entitats no lucratives, una mostra que contribueix a definir el mapa del món no lucratiu català, i que continuarem completant en les pròximes edicions.

Mapa 1: Mapa de participació en el Panoràmic 2017 (per comarques)

1.3. Principis d'El Panoràmic

Coneixement col·laboratiu

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució amb la finalitat de generar coneixement que ajudi a enfortir el tercer sector i contribuir a identificar aquelles qüestions a millorar i a posar llum sobre les percepcions.

Adequació a les realitats del tercer sector

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. Per tal de reflectir aquesta diversitat, el qüestionari compta amb més de 27 itineraris de resposta diferents, la qual cosa facilita la participació d'organitzacions de tots els àmbits i permet la generació de coneixement agregat, així com la comparabilitat entre aquests.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn, que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes de la seva àrea territorial.

Utilitat

Les dades del Panoràmic donen visibilitat al sector no lucratiu i contribueixen al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social.

Dades obertes

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. per tal que puguin fer noves explotacions i reflexions.

Innovació

El Panoràmic és un projecte de recerca innovador i aquest principi esdevé una constant a l'hora de plantejar cada nova edició.

1.4. Els informes del Panoràmic

El Panoràmic va néixer com una eina d'utilitat per a les organitzacions de la societat civil, i també per a les administracions, el món acadèmic i d'altres actors relacionats. Per això, i gràcies a la mostra assolida, es realitzen múltiples informes territorials i sectorials. D'aquesta manera, es poden conèixer de prop les diferents realitats que conviuen en el món no lucratiu, tot considerant-ne les seves especificitats.

En aquesta edició s'ha aprofundit en conèixer com són les organitzacions no lucratives dels municipis d'Igualada, Terrassa, Santa Perpètua de la Mogoda, Santa Coloma de Gramenet i Vilanova i la Geltrú i la província de Tarragona i s'ha comparat amb el conjunt de Catalunya. Pel que fa als àmbits d'activitat, les organitzacions de cultura popular també compten amb un informe propi que permet aprofundir en la seva singularitat, maximitzant la generació de coneixement. Tots els informes són consultables i es poden descarregar a través del web www.elpanoramic.org

L'informe de Catalunya també incorpora novetats. Per una banda, a més d'analitzar la realitat associativa dels 10 districtes de Barcelona, es mostren dades sobre el teixit associatiu de les vuit vegueries que conformen el país. Una altra novetat d'aquest any és la incorporació d'un capítol on s'aborda l'equitat a la base social i als òrgans directius de les entitats per ajudar a reflexionar sobre aquesta realitat i posar en marxa accions que promoguin la visibilització de les dones, un dels reptes del tercer sector. Finalment, enguany també s'ha analitzat quina és la realitat de les associacions de base, és a dir aquelles entitats constituïdes com associacions i clubs esportius que neixen del territori i la seva activitat està fortament arrelat a aquest.

1.5. Dades a l'abast del sector

A més dels informes, les entitats participants en el Panoràmic tenen accés a un aplicatiu online on troben, a cada edició, una còpia del qüestionari que van emplenar. En aquest espai també troben dades comparatives amb el conjunt d'entitats del seu territori, del seu sector, etc. La comparació es visualitza en gràfics que ofereixen la possibilitat de generar diferents filtres per tal d'afinar en el tipus de característica que es vol analitzar. Aquest repositori té múltiples funcionalitats, com ara la consulta de dades d'evolució individuals, l'elaboració de memòries i la possibilitat de conèixer com se situa l'entitat respecte el seu entorn, amb l'objectiu d'identificar tant els punts forts com els febles.

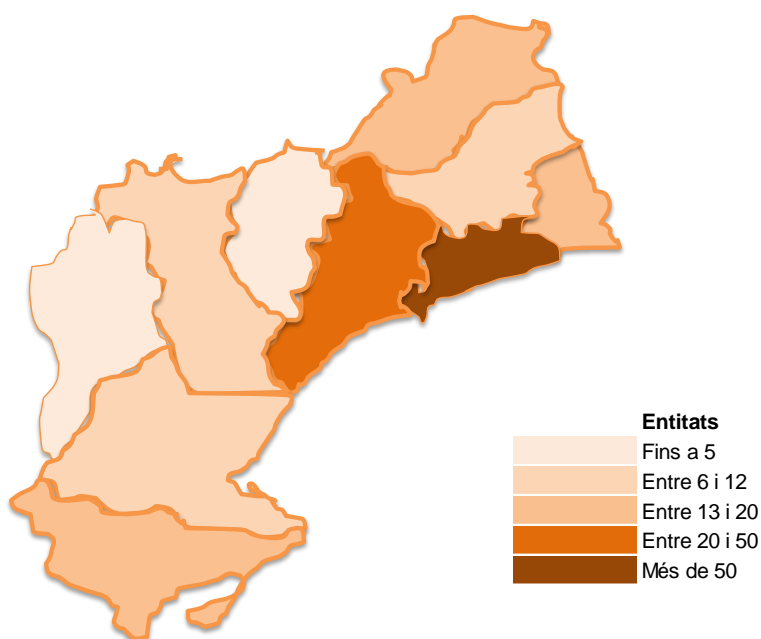
2. Les organitzacions de Tarragona

Un total de 2.342 entitats sense ànim de lucre han participat en el Panoràmic 2017. El 8% d'aquestes organitzacions són entitats de la província de Tarragona (195).

Pel que fa al territori on s'ubiquen aquestes, assenyalar que hi ha representació de totes les comarques de la província, tot i que la distribució no és equitativa. En concret, la major part de les entitats es concentren a les comarques del Tarragonès (34%) i del Baix Camp (24%), tot i que el Panoràmic de Tarragona també ha tingut un èxit de participació en els territoris amb menys població i on el nombre d'entitats és menor. Aquesta participació permet oferir una aproximació qualitativa a la realitat de les entitats participants pel que fa a les característiques d'aquestes, persones que les conformen, com són els seus òrgans de governs, quines preocupacions i reptes tenen i fer una comparativa de la situació respecte el conjunt de les entitats del tercer sector català.

Al següent mapa es pot veure la distribució de les organitzacions participants al Panoràmic de Tarragona, segons comarca.

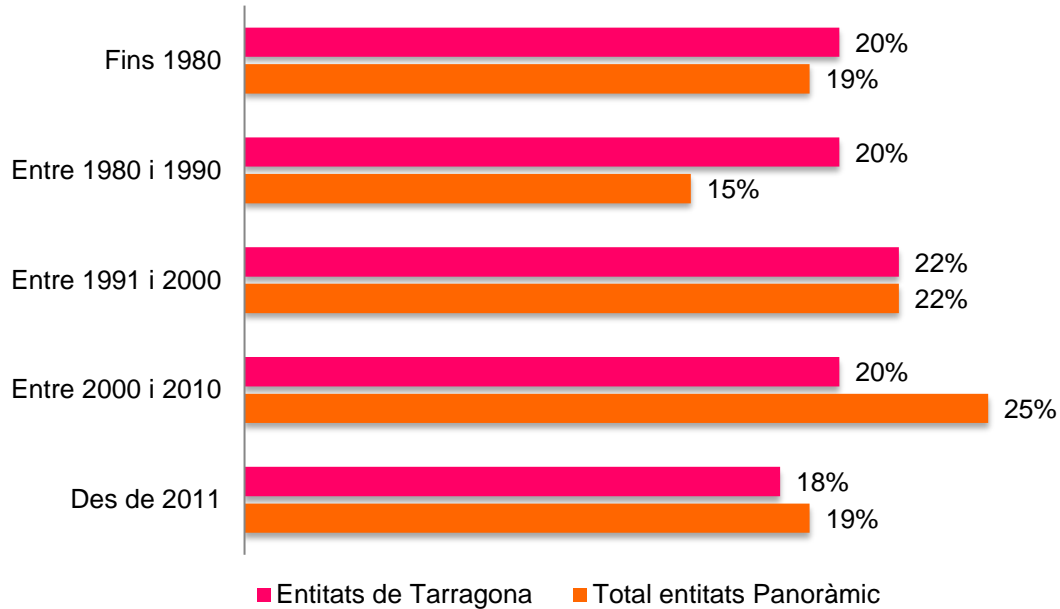
Mapa 2: Mapa de participació en el Panoràmic 2017 (per comarques)

Les dades dibuixen un sector heterogeni pel que fa a l'antiguitat de les organitzacions i amb una alta presència d'entitats històriques. S'estima que el 20% són anteriors als anys 80, gairebé la mateixa xifra que les nascudes en els darrers set anys. Des d'una altra òptica, el 70% de les entitats de la província de Tarragona compten amb més de deu anys d'existència, mentre 3 de cada 10 organitzacions s'han constituït entre el 2007 i l'actualitat.

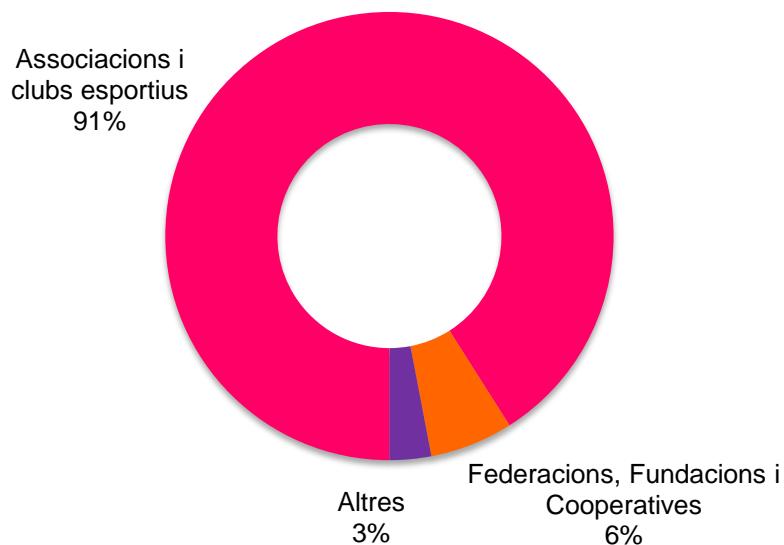
Es tracta d'una realitat que difereix de la fotografia del conjunt de Catalunya, ja que al teixit associatiu català les entitats són lleugerament més joves i el 44% són del segle XXI (37% a la província d Tarragona).

Gràfic 1: Any de constitució, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

Pel que fa a la forma jurídica de les organitzacions, la majoritària estan constituïdes com associacions, situant-se molt per sobre de qualsevol altra opció. En concret, el 91% són associacions, el 6% són fundacions, federacions i cooperatives no lucratives, i el 3% restant són entitats informals, és a dir, sense forma jurídica o d'altres. Assenyalar que dins la categoria associació, també queden inclosos els clubs esportius.

Gràfic 2: Forma jurídica de les entitats

Una altra forma de classificar a les entitats és segons si les integren persones o altres organitzacions. En concret, es consideren entitats de primer nivell aquelles que estan formades per persones i treballen orientades a l'acció. Aquestes representen el 96% del total d'organitzacions de Tarragona.

Les entitats de segon nivell són aquelles que estan formades per entitats de primer nivell, com són les federacions, coordinadores o plataformes, i la seva tasca acostuma a estar orientada a donar suport a les organitzacions membres a través de la representació, interlocució i incidència política. En aquest cas, representen el 3% del teixit associatiu tarragoní. Finalment, es trobem les entitats de tercer nivell, les quals agrupen les organitzacions de segon nivell –també amb la idea de donar suport a aquestes- i que representen l'1% restant.

Gràfic 3: Nivell de les organitzacions

En aquesta nova edició del Panoràmic s'ha volgut parar especial atenció a les associacions de base i veure quina és la seva realitat d'aquestes entitats, que representen el 90% del tercer sector tarragoní –mentre que al global de Catalunya aquestes entitats representen el 83%–, en comparació a la resta de formes organitzatives del món no lucratiu. D'aquesta forma, al llarg de l'informe trobareu que s'han analitzat les dades del qüestionari en funció del tipus d'organitzacions (associacions de base i resta d'organitzacions).

A continuació es defineix que entenem per associacions de base i s'assenyalen alguns dels seus trets principals. Cal tenir present, però, que algunes d'aquestes

característiques també poden estar present en la resta d'organitzacions no incloses dins la definició "associacions de base".

Esquema 2: Definició d'associacions de base i de la resta d'organitzacions

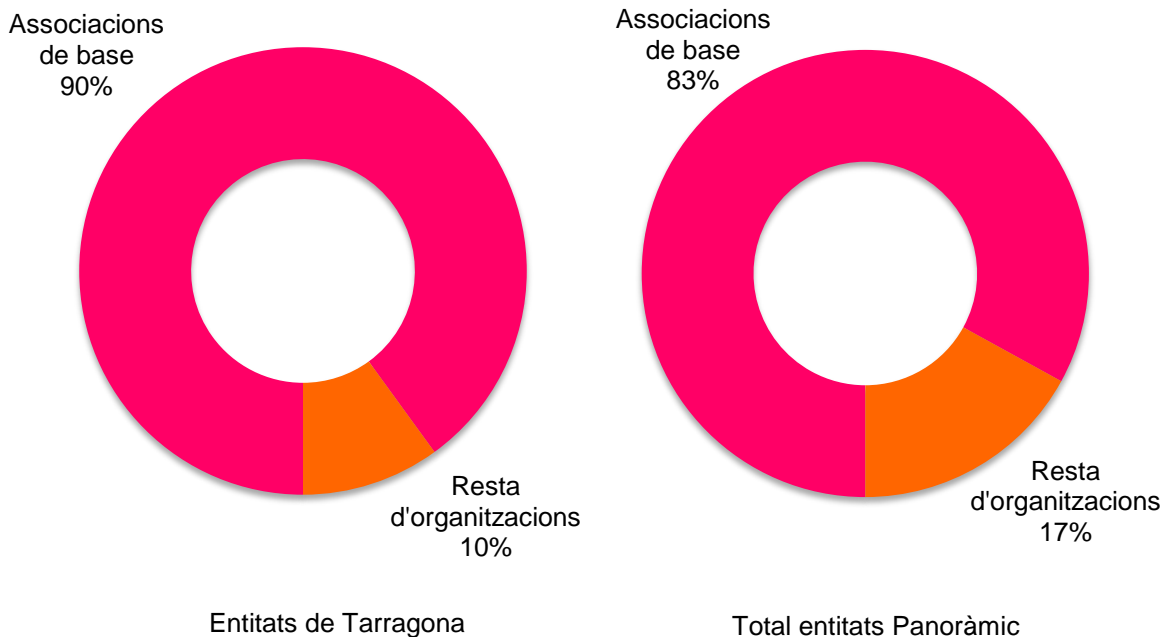
S'entén per **associacions de base** totes aquelles organitzacions que estan constituïdes sota la forma jurídica d'associació o club esportiu i que són de **primer nivell**. És a dir, estan formades per persones i la seva activitat està principalment orientada a l'acció.

S'entén per **resta d'organitzacions** totes les fundacions, cooperatives no lucratives, entitats amb altres fórmules jurídiques, entitats informals (sense forma jurídica), així com les entitats constituïdes com associacions de segon o tercer nivell (federacions, coordinadores, plataformes, etc.).

Esquema 3: Trets característics de les associacions de base

- ✓ Grup de persones que **decideixen lliurement constituir-se legalment per realitzar una activitat col·lectiva**.
- ✓ El seu **funcionament està basat en principis democràtics** com és la igualtat, la llibertat d'expressió i la sobirania de decisió.
- ✓ El naixement d'aquestes iniciatives **està fortament lligat a les necessitats i realitats d'un territori i les activitats que desenvolupen estan molt arrelades** a aquest entorn.

Gràfic 4: Tipus d'organitzacions

Les entitats no lucratives també es poden classificar segons els projectes i activitats que realitzen per assolir la missió per la qual es van fundar. Per tal d'analitzar aquesta realitat, el Panoràmic pregunta quin és l'àmbit principal d'actuació, com pot ser l'acció social, l'esportiu o l'ambiental, tot i que hi ha entitats que manifesten que realitzen activitats vinculades a més d'un àmbit d'actuació i a l'hora de respondre s'han d'incloure en aquell calaix que més les representa, encara que no sigui l'únic.

Els resultats posen de manifest la diversitat de causes i interessos que apleguen les entitats de primer nivell del teixit associatiu tarragoní.

En concret, el 32% de les entitats s'orienten a la cultura, que inclou tant la cultura tradicional i popular com diferents formes d'expressió artística contemporànies. El 24% té com a principal l'àmbit d'acció la formació i a l'educació, com les organitzacions del lleure educatiu, les AMPA, les escoles d'adults o les aules d'extensió universitària. El 18% s'adrecen a l'acció social, és a dir, a col·lectius en situació de vulnerabilitat o risc d'exclusió social com poden ser les persones amb discapacitat, la gent gran, la infància, etc. L'11% són entitats de l'àmbit esportiu, el 5% de drets civils i el 5% són de l'àmbit comunitari i veïnal. Altres àmbits com la cooperació i la pau, l'ambiental o l'activitat econòmica suposen entre l'1 i el 2% de les entitats.

Si es compara aquesta distribució amb les dades del conjunt del Panoràmic 2017, s'observa com les entitats de Tarragona s'orienten més cap a l'àmbit cultural (32% vs. 23%) i esportiu (11% vs. 8%), mentre que tenen un pes inferior que l'observat al global d'entitats catalanes en àmbits com l'acció social (18% vs. 23%) o la cooperació (2% vs. 4%).

Taula 1: Àmbit d'acció de les entitats de primer nivell

	TOTAL
Cultura	32%
Formació i educació	24%
Acció social	18%
Esport	11%
Drets civils	5%
Comunitàries i veïnals	5%
Ambiental	2%
Cooperació, pau i drets humans	2%
Activitat econòmica	1%
TOTAL	100%

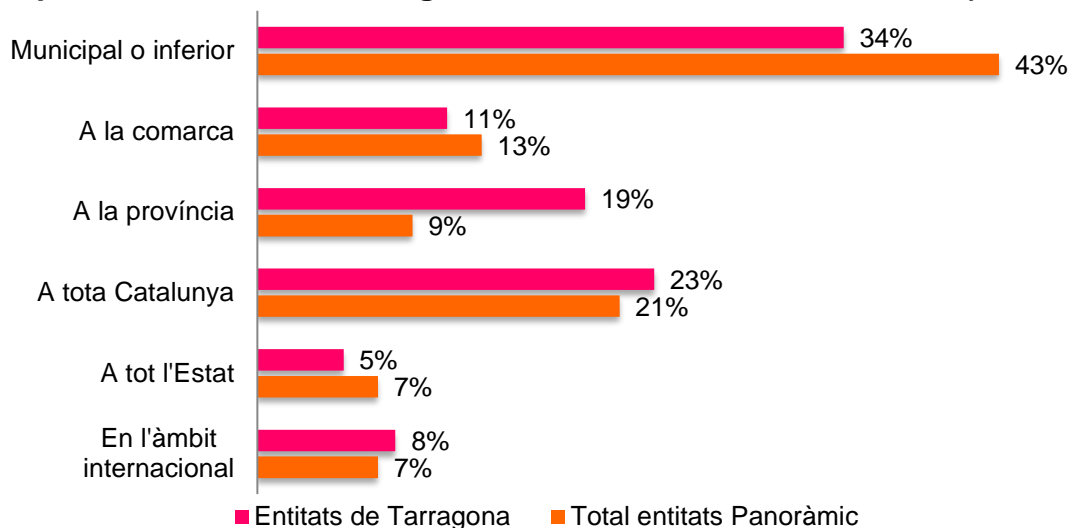
Quan s'aprofundeix en els àmbits d'acció de les associacions de base s'observa que la distribució és similar al conjunt d'entitats de primer nivell. En canvi, dins de la resta d'organitzacions, 5 de cada 10 es dediquen a l'acció social.

Taula 2: Àmbit d'acció segons tipus d'organitzacions

	Associacions de base	Resta d'organitzacions
Acció social	14%	52%
Ambiental	3%	--
Comunitàries i veïnals	6%	--
Cooperació, pau i drets humans	2%	--
Cultura	34%	16%
Drets civils	5%	10%
Formació i educació	25%	15%
Esport	11%	--
Activitat econòmica	--	7%
TOTAL	100%	100%

Per concloure aquest capítol, indicar que la major part d'entitats de primer nivell actuen a l'àmbit municipal i comarcal (34% i 11%, respectivament) o provincial (19%). El 23% ho fa a tot Catalunya, mentre que el 8% duu a terme la seva activitat a nivell internacional. Aquesta realitat divergeix del conjunt d'entitats del Panoràmic 2017, doncs, en aquest cas, tot i que el nombre d'entitats que indiquen actuar a nivell municipal o comarcal és superior (43% i 13%, respectivament) aquesta diferència es veu compensada pel nombre d'entitats que actuen a nivell provincial (9% al conjunt de Catalunya).

Gràfic 5: Àmbit territorial d'actuació de les entitats de primer nivell (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

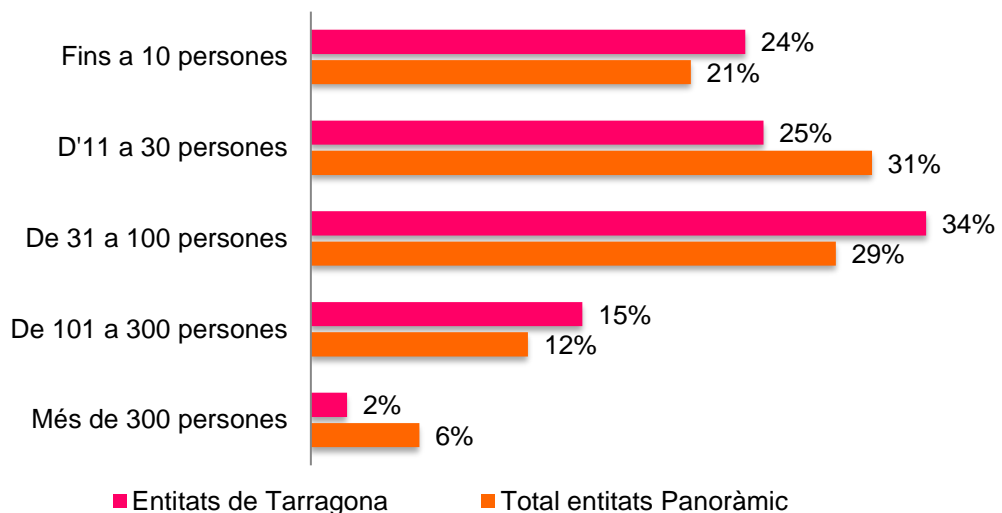
3. Les persones

3.1. La participació diària a les entitats

Les persones són el bé més preuat de les entitats, ja que amb el seu temps i la seva implicació fan possible el funcionament d'aquestes.

A partir de les dades obtingudes amb l'enquesta podem saber que el 1 de cada 4 organitzacions de la província de Tarragona compta amb fins a 10 persones que participen activament de forma continuada i habitual en l'entitat, la mateixa proporció que les organitzacions que disposen d'entre 11 i 30 persones actives. Per altra banda, el 34% aplega entre 31 i 100 persones actives, mentre que aquelles que tenen més de 100 persones actives representen el 17%. Comparant aquestes dades amb les obtingudes a nivell català, cal destacar que les entitats de Tarragona compten amb menys persones actives que el conjunt d'entitats de Catalunya.

Gràfic 6: Organitzacions segons el nombre de persones actives, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

5 de cada 10 entitats compta amb fins a 30 persones actives que participen de forma continuada i habitual en l'organització.

S'observa una relació entre el nombre de persones associades i l'any de constitució de les entitats. Mentre el 59% de les associacions que s'han creat des de l'any 2001 tenen fins a 30 persones associades aquesta xifra només arriba al 28% en les entitats nascudes fins l'any 1980. Per contra, el 31% d'aquestes organitzacions tenen 100 associats o més. S'observa un comportament similar en el global de Catalunya.

Taula 3: Persones actives segons any de constitució

	Fins 1980	Entre 1980 i 2000	A partir del 2001
Fins a 10 persones	--	30%	33%
D'11 a 30 persones	28%	15%	26%
De 31 a 100 persones	41%	34%	30%
De 101 a 300 persones	21%	21%	10%
Més de 300 persones	10%	--	1%
TOTAL	100%	100%	100%

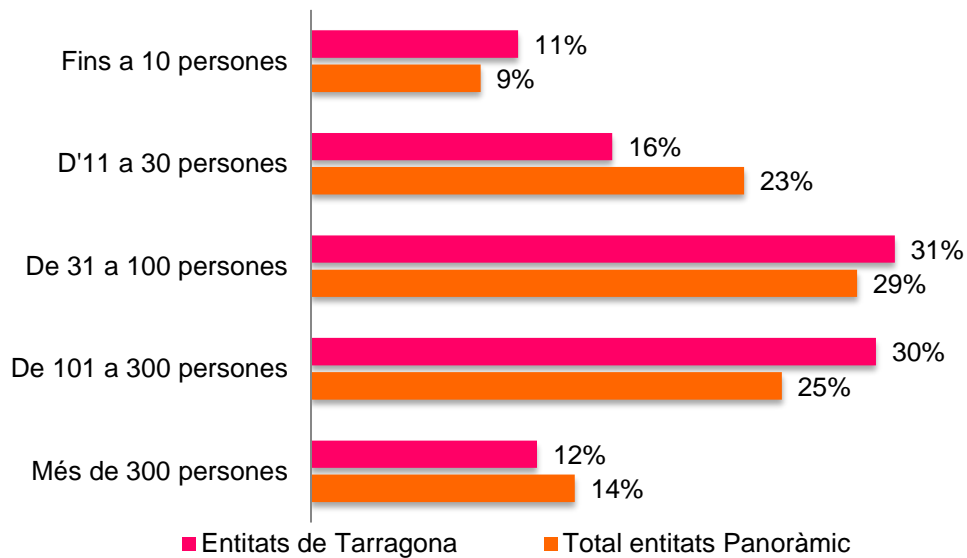
3.2. Les persones associades

El 90% de les entitats catalanes de primer nivell tenen la forma jurídica d'associació. És a dir, són el resultat de la unió de 3 o més persones que s'associen per tal d'assolir un objectiu comú.

Per tal de conèixer millor l'associacionisme de les comarques de la província de Tarragona, a continuació s'analitza el nombre de persones associades que apleguen aquestes entitats. En concret, les dades obtingudes amb l'enquesta mostren que hi ha diversitat pel que fa al volum de persones d'associades. Així, els trams més nombrosos, i on es concentren el 77% de les entitats, són el d'associacions formades per entre 11 i 30 persones (16%), entre 31 i 100 persones (31%) i entre 101 i 300 persones (30%). Finalment, el 12% de les entitats estan formades per més de 300 persones associades i només l'11% tenen fins a 10 persones associades.

Si es compara aquesta distribució amb les dades del conjunt del Panoràmic 2017, s'observa com les dades no difereixen molt, tot i que les entitats de Tarragona es caracteritzen per tenir un major nombre d'entitats d'entre 101 i 300 persones associades.

Gràfic 7: Associacions segons el nombre de persones associades, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

Dins de les associacions tarragonines hi ha diversitat de situacions pel que fa al volum de persones associades, però 6 de cada 10 tenen fins a 100 persones associades.

El nombre de persones associades varia en funció de l'any de constitució de les organitzacions. Així, com es pot veure a la següent taula, mentre el 72% de les associacions que s'han creat des de l'any 2011 tenen fins a 100 persones associades – i només el 28% en té més –, aquesta xifra arriba al 29% en les entitats nascudes fins l'any 1980. Per tant, les organitzacions amb major trajectòria són les que tenen més persones associades.

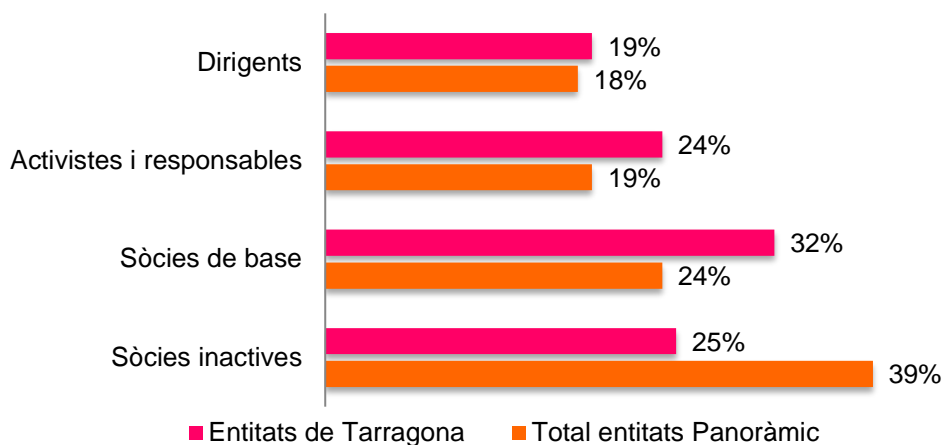
Taula 4: Persones associades segons any de constitució

	Fins 1980	Entre 1980 i 2000	A partir del 2001
Fins a 10 persones	--	5%	20%
D'11 a 30 persones	9%	4%	22%
De 31 a 100 persones	20%	36%	30%
De 101 a 300 persones	37%	41%	20%
Més de 300 persones	34%	14%	8%
TOTAL	100%	100%	100%

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones associades en el dia a dia de les associacions, s'han establert quatre nivells de participació: persones dirigents, responsables, persones associades de base i persones associades inactives. Els resultats indiquen que, a Tarragona, les persones dirigents representen el 19% del total de persones, una de cada quatre són activistes (24%), el mateix que les persones inactives (25%) i, finalment, les sòcies de base representen el 32%. Comparant aquestes dades amb les xifres obtingudes pel global d'organitzacions catalanes, es detecta que les organitzacions de la província de Tarragona compten amb persones associades amb una implicació superior a la que tenen els socis i sòcies de tota Catalunya, una situació que pot respondre al fet que aquestes entitats son més petites i els seus membres tenen una implicació més elevada.

- ✓ **Persones dirigents:** Aquelles persones que assumeixen tasques i responsabilitats de lideratge, coordinació i organització envers el projecte general. Participen activament dels diferents espais de decisió i en l'organització dels diferents projectes d'entitat.
- ✓ **Persones activistes i responsables:** Aquelles persones actives, que tot i no assumir responsabilitats de lideratge, coordinació i organització general de l'entitat, són persones que participen activament de les diverses activitats, solen assistir a les reunions i s'involucren en l'organització d'activitats o projectes concrets, a més de pagar la quota (si és el cas).
- ✓ **Persones associades de base:** Aquelles persones que no assumeixen responsabilitats i no participen en l'organització de les activitats, però assisteixen puntualment a algun dels espais de decisió, assisteixen amb certa assiduitat a les activitats, poden col·laborar puntualment donant un cop de mà, a més pagar la quota (si és el cas).
- ✓ **Persones associades inactives:** Aquelles persones que tot i ser sòcies no solen participar en cap dels espais.

Gràfic 8: Perfil de les persones associades

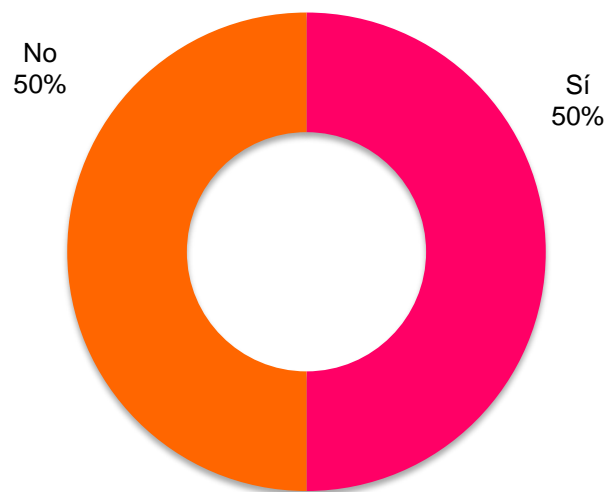
3.3. Les persones i els projectes de voluntariat

Dins del món no lucratiu existeixen maneres diferents d'entendre l'activitat voluntària tant pel que fa a la durada (puntual o prolongada en el temps) com per la responsabilitat (persones sòcies, persones de la junta directiva, col·laboradores, etc.).

Per tal d'establir un punt de connexió entre les diferents concepcions, en aquesta edició s'ha preguntat a les organitzacions si desenvolupen projectes de voluntariat, entesos com aquelles projectes integrats per equip de persones voluntàries que tot i no ser sòcies realitzen tasques per al desenvolupament dels projectes.

Els resultats mostren que al teixit associatiu tarragoní coexisteixen dues realitats: aquelles organitzacions que desenvolupen projectes de voluntariat –i que representen el 50%– i aquelles organitzacions no desenvolupen aquest tipus d'accions –i que representen el 50%–. Unes dades molt similars a la del global d'entitats catalanes on el 51% desenvolupen projectes de voluntariat.

Gràfic 9: Desenvolupen projectes de voluntariat

Quan s'analitza amb més detall quines són les organitzacions que estan desenvolupant projectes de voluntariat, s'observa que a les associacions de base el pes d'aquests és inferior. Les dades mostren com el 51% d'aquestes entitats no realitza aquest tipus d'acció. En canvi, dins de la resta d'organitzacions (fundacions, cooperatives, entitats religioses, etc.), la presència és superior i 6 de cada 10 desenvolupen projectes de voluntariat.

Taula 5: Persones associades segons any de constitució

	Associacions de base	Resta d'organitzacions
Desenvolupen projectes de voluntariat	49%	60%
No desenvolupen projectes de voluntariat	51%	40%
TOTAL	100%	100%

Un altre element que també ajuda a explicar com són les organitzacions que compten amb projectes de voluntariat és el volum econòmic. Els resultats mostren que les organitzacions amb majors ingressos disposen, amb més freqüència, de projectes de voluntariat. A tall d'exemple, el 65% de les entitats amb més de 25.000€ tenen aquest tipus de projecte, mentre que aquest percentatge es redueix al 38% en el cas de les entitats amb uns ingressos de fins a 5.000€. Així mateix, la meitat de les organitzacions amb ingressos d'entre 5.001 i 25.000€ tendeixen a comptar amb aquest tipus de projecte (53%).

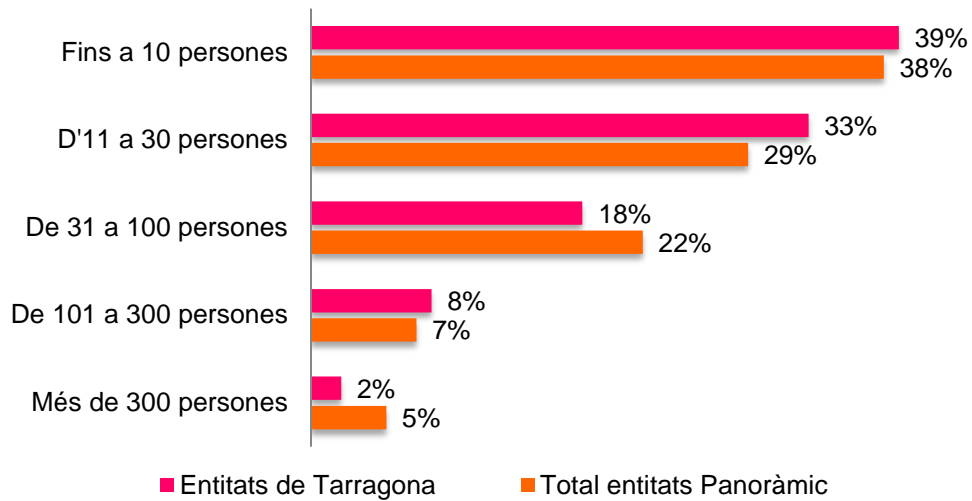
Taula 6: Disposició de projectes de voluntariat segons volum d'ingressos

	Menys de 5.000€	Entre 5.001 i 25.000€	Entre 25.001 i 100.000€	Més de 100.000€
Desenvolupen projectes de voluntariat	38%	53%	65%	65%
No desenvolupen projectes de voluntariat	62%	47%	35%	35%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

Hi ha una relació positiva entre el volum d'ingressos de les entitats i disposar de projectes de voluntariat: a més ingressos més es desenvolupa aquest tipus d'acció.

A aquelles entitats que han assenyalat que desenvolupen projectes de voluntariat se'ls hi ha preguntat amb quin nombre de persones voluntàries compten. Els resultats mostren que, de forma predominant, van comptar amb entre 1 i 10 persones voluntàries (39%), una tendència que també es troba en el conjunt de les entitats del Panoràmic 2017. A mesura que augmenten els trams analitzats, el percentatge d'entitats representades minva. Així, les entitats amb més de 100 persones voluntàries representen només el 10% del total – 12% en el global de Catalunya–.

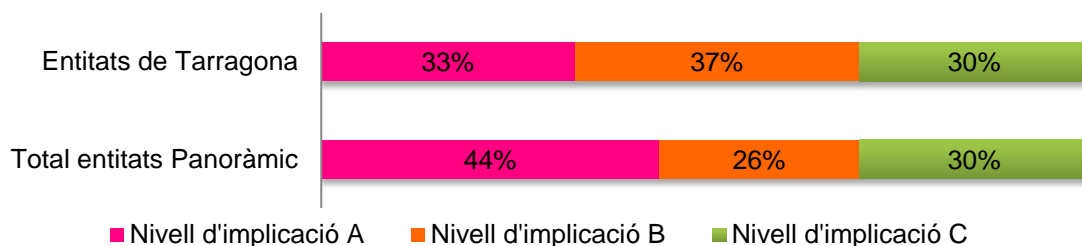
Gràfic 10: Nombre de persones voluntàries, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones voluntàries en el dia a dia de les entitats s'han establert tres nivells de participació d'acord amb el grau de responsabilitats en l'organització: nivell A, nivell B i nivell C. Els resultats indiquen un repartiment força equitatiu dels voluntaris i voluntàries entre les tres categories, ja que el 33% d'aquestes persones col·labora en l'organització i/o assumpció de responsabilitats en l'entitat (nivell A), el 37% assisteix a les reunions d'equip (nivell B) i el 30% participa de forma puntual en les activitats (nivell C). Globalment, s'observa un nivell més alt de participació.

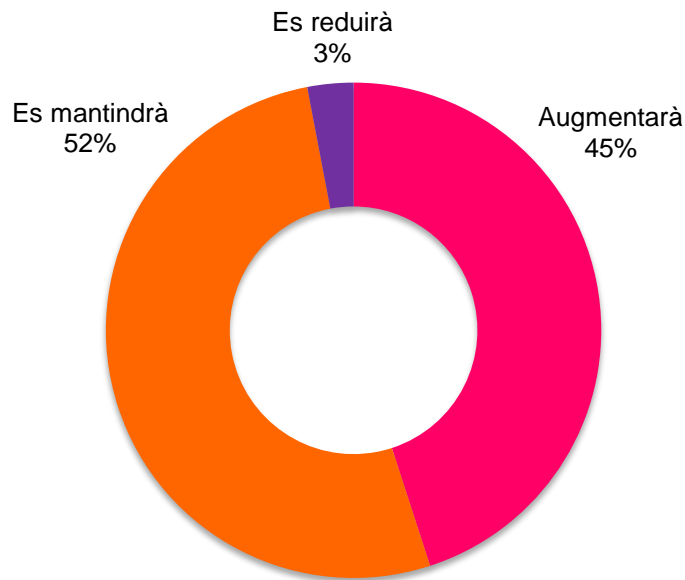
- ✓ Nivell d'implicació A: Col·laboració en l'organització i/o assumpció de responsabilitat en l'entitat.
- ✓ Nivell d'implicació B: Assistència a les reunions de l'equip i/o participació puntual en les activitats per l'entitat.
- ✓ Nivell d'implicació C: Participació puntual en les activitats de l'entitat.

Gràfic 11: Grau d'implicació de les persones voluntàries a les entitats

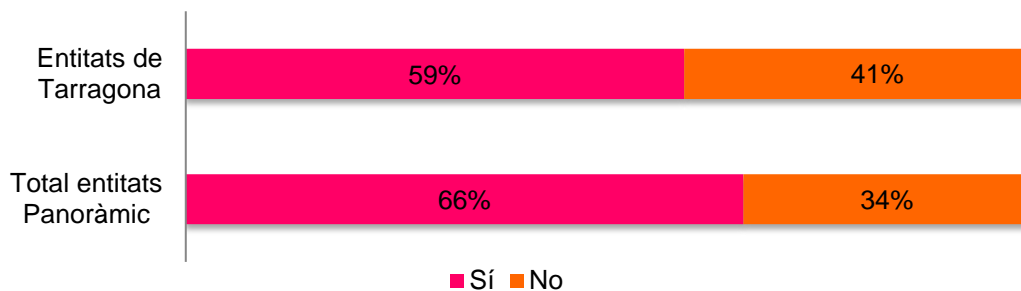
Quan es pregunta sobre l'evolució de l'equip de persones voluntàries en els propers tres anys, s'observa la següent tendència: la meitat de les entitats pensen que el seu nivell de persones voluntàries es mantindrà (52%), la següent opció amb més pes és la de que aquests grups augmentaran (45%) i, finalment, el 3% de les entitats indiquen que les persones voluntaris de la seva organització disminuiran en els propers anys.

Gràfic 12: Evolució de les persones voluntàries a les entitats

El Panoràmic ha preguntat a les entitats si coneixen la Llei catalana de voluntariat i foment de l'associacionisme. Així, el 59% de les entitats de la província de Tarragona afirmen conèixer-la i el 41% diu que no. Es tracta d'una realitat que no divergeix gaire del conjunt d'entitats del Panoràmic 2017, tot i que, en aquest cas, el nombre d'organitzacions que coneixen aquesta Llei és del 66%.

Gràfic 13: Coneixeu la Llei 25/2015, de 30 de juliol, del voluntariat i foment de l'associacionisme? (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

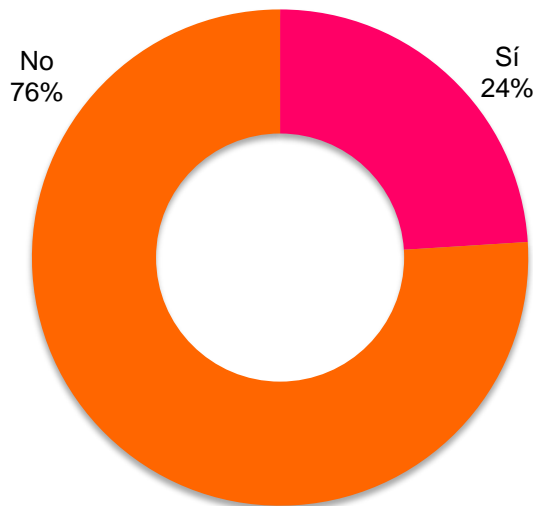

3.4. Els equips remunerats

Una altre indicador que permet analitzar les entitats no lucratives catalanes és el fet de comptar amb persones remunerades, ja sigui a través d'una contractació laboral puntual o estable o mitjançant una col·laboració autònoma, doncs reflecteix si aquestes compten amb un mínim d'estructura.

A diferència de les dades globals de Catalunya, on al teixit associatiu català coexisteixen dues realitats (el 48% de les organitzacions compten amb persones remunerades i el 52% no en tenen), la situació a la província de Tarragona és ben diferent. En aquest cas, aquelles organitzacions que no compten amb cap persona remunerada són majoria –representen el 76%– i només 1 de cada 4 organitzacions disposen d'una o més persones remunerades –exactament, el 24%–.

Gràfic 14: Disposició de persones remunerades

Una de cada quatre organitzacions de la província disposen de persones remunerades, una realitat diferent a la del conjunt d'entitats catalanes.

Quan s'analitza amb més detall la disposició de persones remunerades segons tipus d'organitzacions, s'observa que són principalment les associacions de base les que no compten amb persones remunerades. En concret, 8 de cada 10 associacions de base no compten amb cap persona remunerada, mentre que 4 de cada 10 de la resta de tipus d'organitzacions sí que tenen una o més persones remunerades.

Taula 7: Disposició de persones remunerades segons tipus d'organització

	Associacions de base	Altres tipus d'organitzacions
Disposició de persones remunerades	22%	39%
No disposició de persones remunerades	78%	61%
TOTAL	100%	100%

La disposició de persones remunerades també varia en funció dels ingressos de l'organització. En concret, com era d'esperar, són les organitzacions amb ingressos més elevats les que, de forma molt majoritària, compten amb professionals remunerats.

Taula 8: Disposició de persones remunerades segons nivell d'ingressos

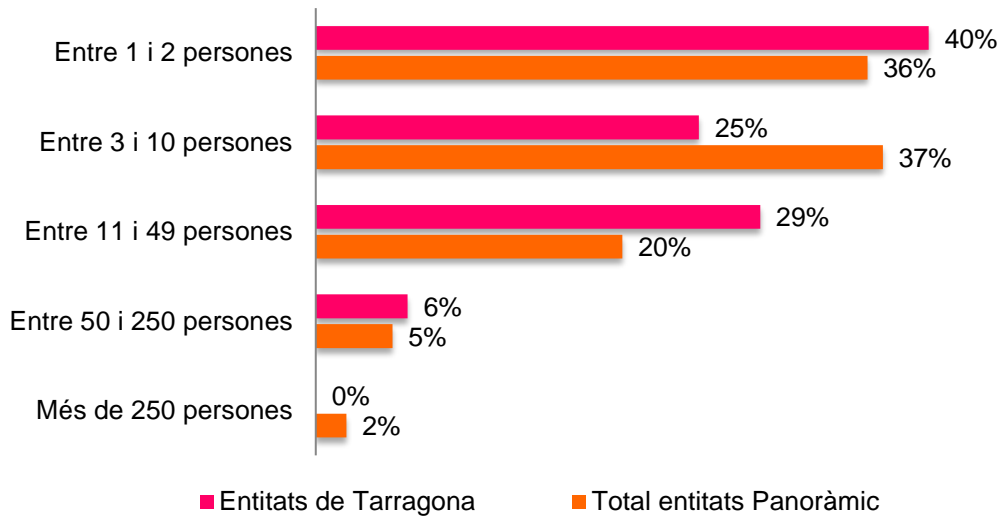
	Menys de 5.000€	Entre 5.001 i 25.000€	Entre 25.001 i 100.000€	Més de 100.000€
Disposició de persones remunerades	7%	6%	63%	81%
No disposició de persones remunerades	93%	94%	37%	19%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

El nombre de persones que formen els equips remunerats de les entitats és una variable indicativa de la reduïda dimensió de les organitzacions. Les dades obtingudes amb l'enquesta indiquen que, de forma habitual, les organitzacions compten amb 1 o 2 persones (el 40% de les entitats amb persones remunerades) o amb entre 3 i 10 persones (25%). De fet, el nombre més freqüent, és a dir la moda, se situa en 1 persona.

Finalment, assenyalar que el 29% formades per entre 11 i 49 persones remunerades i només el 6% de les organitzacions compta amb 50 o més persones.

D'aquesta manera, el comportament és bastant similar al que trobem en el global d'entitats que han participat al Panoràmic 2017, tot i que s'observen diferències en les entitats amb més persones remunerades en els seus equips.

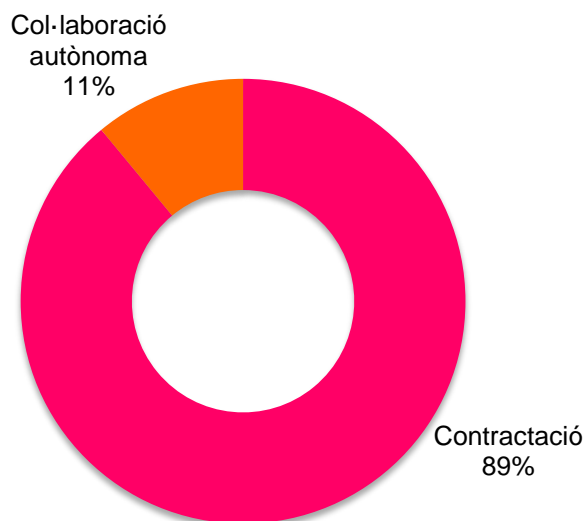
Gràfic 15: Nombre de persones remunerades, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

7 de cada 10 entitats té fins a 10 persones remunerades, però l'opció de resposta més assenyalada per les organitzacions és 1 persona.

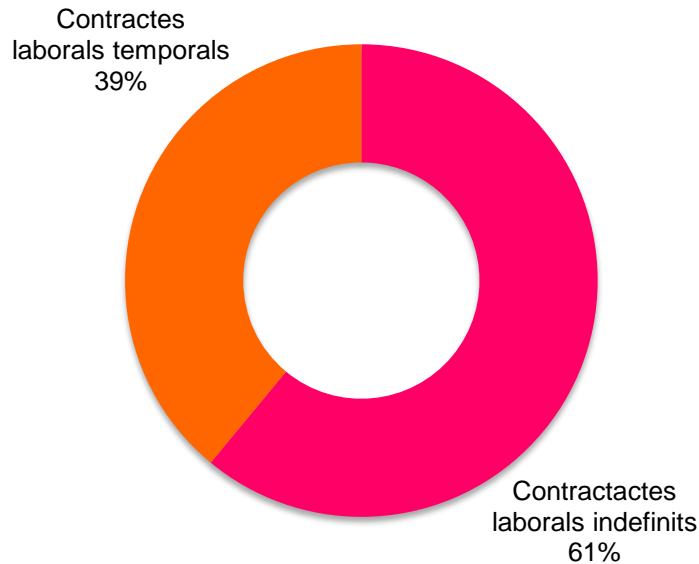
Pel que fa al tipus de relació laboral que s'estableix entre la persona i les entitats, les dades mostren que 9 de cada 10 persones compten amb un contracte de treball (el 85% al conjunt del tercer sector català) i 1 de cada 10 casos corresponen a col·laboracions autònomes o freelance (15% al conjunt de Catalunya).

Gràfic 16: Persones que perceben algun tipus de remuneració segons tipus de relació (I)

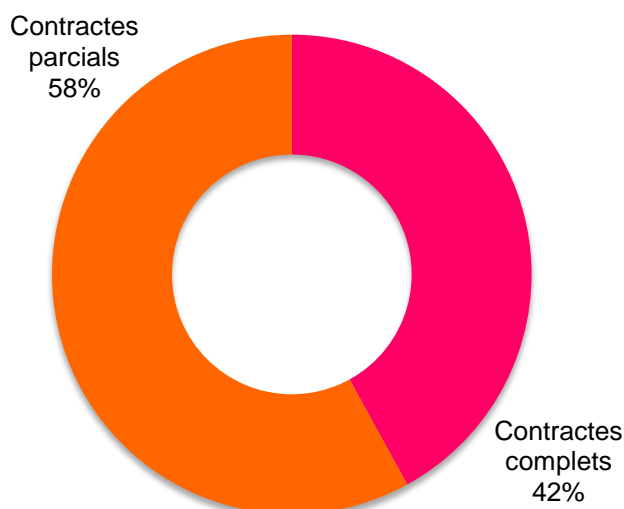
Pel que fa a la temporalitat d'aquestes persones contractades, s'observa que la tendència és la contractació laboral indefinida i el 61% es troben en aquesta situació. Tanmateix, la contractació temporal també està força present i representa el 39% del total de contractes.

Gràfic 17: Persones que perceben algun tipus de remuneració segons tipus de relació (II)

Respecte a les hores de contractació, també s'observa l'existència de dues realitats que coexisteixen en el si de les entitats: aquelles persones qui tenen un contracte a jornada a temps parcial, i que representen el 58% de les persones contractades, aquelles tenen un contracte a jornada completa (42%).

Gràfic 18: Persones que perceben algun tipus de remuneració segons tipus de jornada

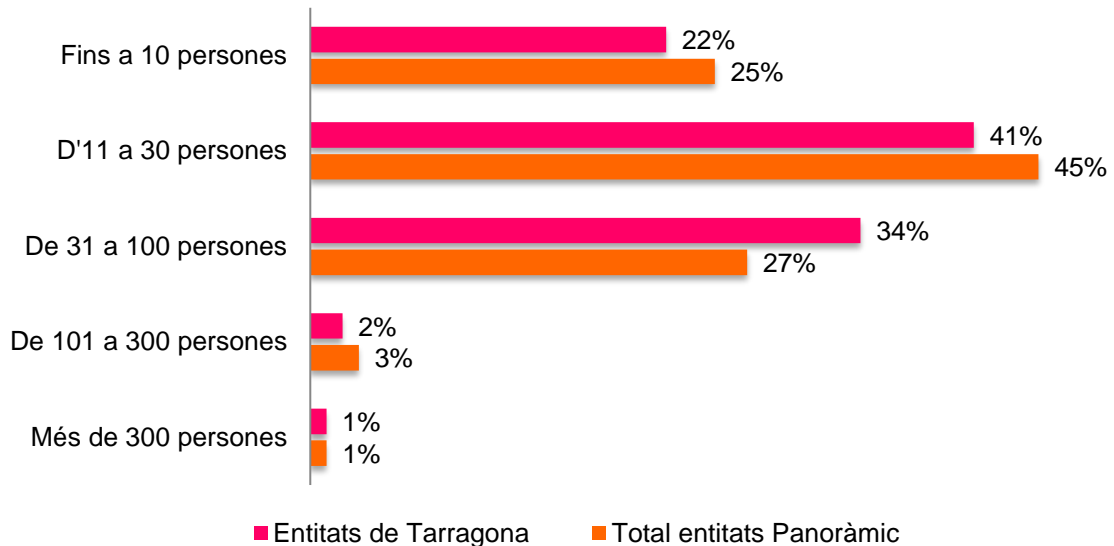
4. El govern de les entitats

4.1. L'assemblea

L'assemblea general és l'òrgan sobirà de les associacions i de les cooperatives no lucratives. En aquest espai central de participació hi poden assistir totes les persones associades de l'entitat. La realitat, però, és que només una part de les persones hi participen.

En concret, el 41% de les entitats va aplegar entre 11 i 30 persones a l'assemblea de 2016. I, de fet, el nombre més habitual de participants en les assemblees (la moda) és de 10 persones. Les assemblees amb més de 31 persones representen el 34% i aquelles amb fins a 10 persones el 22%. Com s'observa, les dades provincials són similars a les obtingudes pel global de Catalunya.

Gràfic 19: Participants en la darrera assemblea de 2016, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

7 de cada 10 associacions i cooperatives va congregar fins a 30 persones a l'assemblea general de 2016, però l'opció de resposta més assenyalada per aquestes entitats són 10 persones.

El 95% de les associacions i cooperatives indiquen que les persones que participen a l'assemblea disposen prèviament d'informació sobre el contingut dels temes i propostes que tractaran. Per contra, el 5% no facilita aquesta informació prèvia als voluntaris i voluntàries. Aquest comportament és el mateix que el detectat en el global d'entitats que han participat al Panoràmic 2017.

Gràfic 20: Les persones que participen a la vostra assemblea disposen amb anterioritat d'informació sobre el contingut dels temes i propostes que es tractaran?

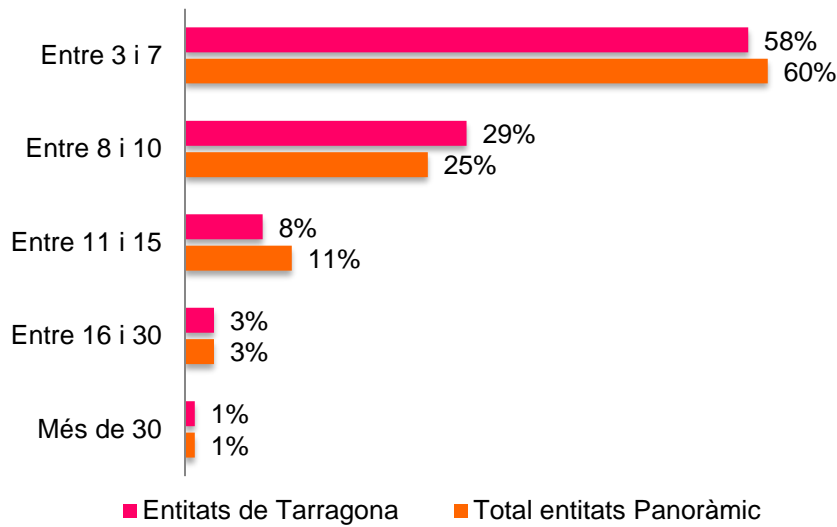

4.2. Juntes, consells rectors i patronats

A més de l'assemblea, les associacions compten amb la junta de govern o junta directiva com a òrgan de govern encarregat d'administrar i representar l'entitat. En el cas de les cooperatives no lucratives, aquest funció recau en el consell rector, mentre que les fundacions compten únicament amb el patronat com a òrgan de govern. A continuació s'analitza quantes persones componen aquests tres espais de presa de decisió i representació

Pel que fa a les juntes i consells rectors, freqüentment estan formats per entre 3 i 7 persones (el 57% de les entitats se situa en aquest segment i en el 10% dels casos es compta, exactament, amb 3 persones). Els òrgans amb entre 8 i 10 membres representen el 30% i els que tenen entre 11 i 15 persones representen el 9%. Només el 4% compta amb més de 15 membres en aquests espais. Es tracta d'una realitat que no difereix gaire del global d'organitzacions del Panoràmic 2017.

Gràfic 21: Nombre de persones que componen les juntes directives i consells rectors, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

6 de cada 10 associacions i cooperatives no lucratives tenen juntes directives i consells rectors formats per entre 3 i 7 persones.

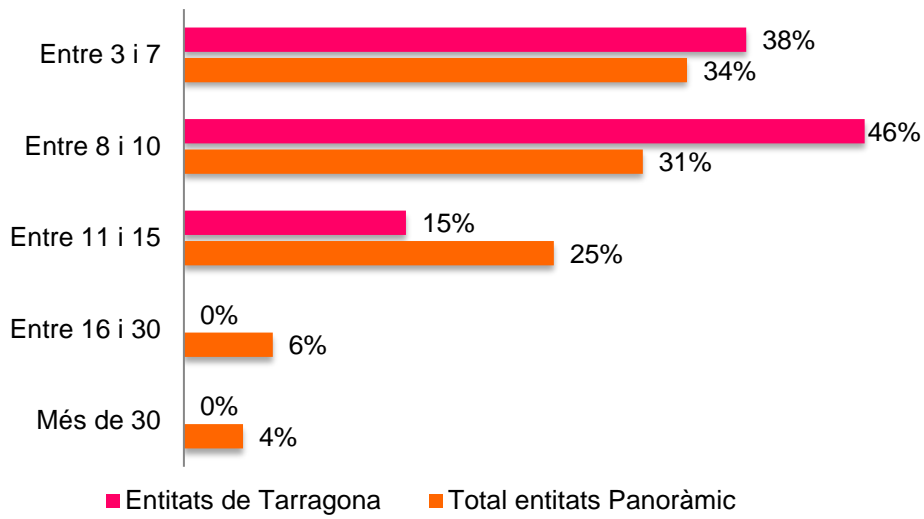
“Actualment l'associació passa per moments difícils degut a què no hi ha persones que vulguin entrar a la Junta i això ens preocupa i ho lamentem profundament.”

Extret de les preguntes obertes

Respecte els patronats de les fundacions participants, aquests estan formats principalment per entre 3 i 7 persones (38% de les entitats) i per entre 8 i 10 persones (48%). Un 14% estan compostats per entre 11 i 15 persones i no es detecten patronats que comptin amb més de 15 membres.

En aquest cas, els resultats de les organitzacions de Tarragona són molt diferents als del conjunt d'entitats del Panoràmic, doncs a nivell català existeix una guix important de fundacions amb patronats formats per 11 persones o més (35%).

Gràfic 22: Nombre de persones que componen els patronats de les Fundacions, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

El 85% dels patronats estan formats per entre 3 i 10 persones.

5.L'equitat a les entitats

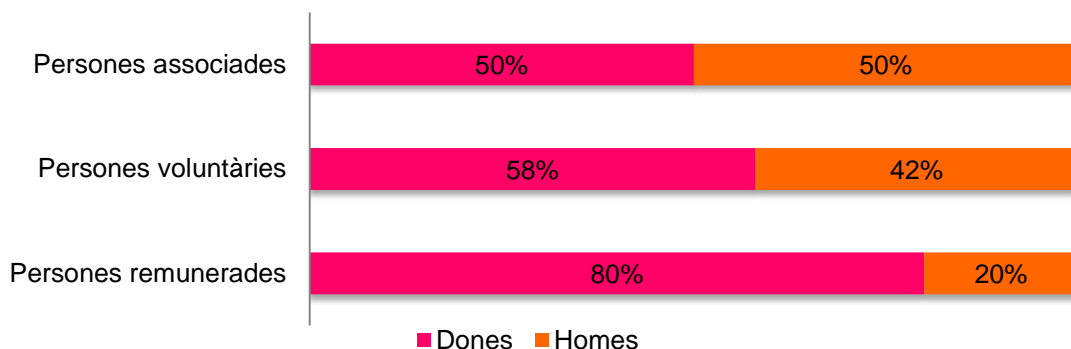
5.1. L'equitat a la base social de les entitats

El treball a favor de la igualtat efectiva entre dones i homes és una tasca que implica el conjunt de la ciutadania. De fet, el món associatiu és un agent clau per aconseguir una societat més justa i equitativa, on tots dos tinguin les mateixes oportunitats de participació i de construcció.

Una primera dada a destacar sobre les entitats de Tarragona és el fet que la presència de les dones és major entre les persones voluntàries (58%) i les persones remunerades (80%). Pel que fa a les associades, aquestes representen la meitat (50%).

Pel que fa a la base social del conjunt de les entitats catalanes, tot i que la presència de les dones també és majoritària en els tres àmbits, hi ha un equilibri de gènere ja que les diferències en funció del sexe pel que fa les persones associades, voluntàries i contractades estan al voltant del marge de proporcionalitat 60-40 que s'utilitza a l'hora d'analitzar la igualtat entre dones i homes.

Gràfic 23: Proporció de dones i homes voluntaris, remunerats i socis

Hi ha un equilibri pel que fa a la participació de dones i homes a les entitats i les assemblees.

Pel que fa a les persones voluntàries, es pot parlar d'un cert equilibri de gènere (58% dones i 42% homes).

En el cas de les persones remunerades, 8 de cada 10 són dones.

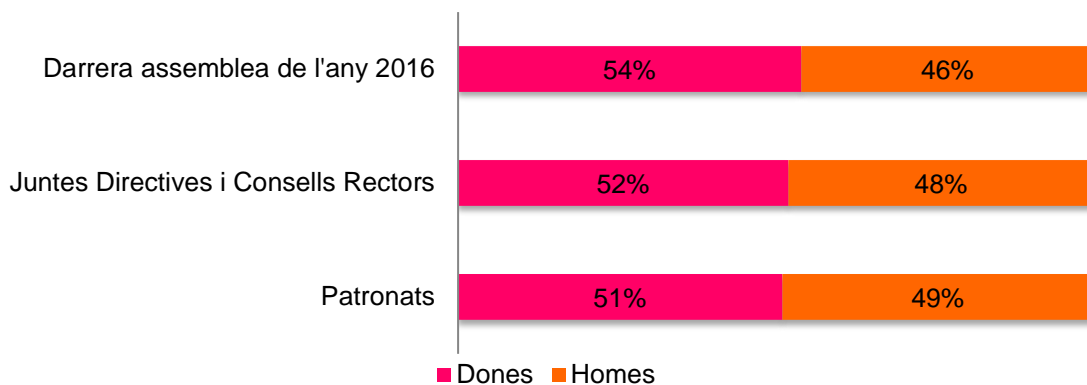
5.2. L'equitat als òrgans directius de les entitats

El Panoràmic vol analitzar, també, si les organitzacions de la societat civil van un pas per endavant en l'equitat de gènere. Per això s'ha preguntat quants homes i dones formen els òrgans de govern de les entitats i quina persona o persones ocupen el càrrec de presidència.

A partir de les dades recollides s'observa que, en general, existeix un equilibri de gènere als òrgans de govern. Però, també s'ha de destacar que la presència de les dones en aquests òrgans és inferior que a la base social. D'aquesta forma, es pot afirmar que a mesura que augmenta el nivell de responsabilitat la presència de dones és menor.

En concret, pel que fa a la participació a les assemblees, a les juntes directives i els consells rectors, s'observa un equilibri entre dones i homes. Per altra banda, en el conjunt d'entitats del Panoràmic, s'observa una presència idèntica de dones a les assemblees (54%), similar a les juntes directives (51%), consells rectors (54%) i molt menor als patronats (39%).

Gràfic 24: Proporció de dones i homes als òrgans de govern

Pel que fa al càrrec de presidència, els resultats mostren que el 40% de les organitzacions estan presidides per dones i el 60% per homes. Així, mentre en el global de persones participants en les assemblees, sòcies, remunerades i voluntàries a les organitzacions hi ha un pes major de les dones per sobre dels homes, aquesta feminització no es veu corresposta amb una visualització i presència equivalent a la presidència de les entitats.

Gràfic 25: Càrrec de presidència segons sexe

Tanmateix, el sexe de la presidència de les entitats varia segons diferents factors com és el tipus d'organització, el volum d'ingressos, l'àmbit d'acció o l'any de constitució. En concret:

- Les associacions de base compten amb més dones presidentes que la resta d'organitzacions (42% i 19%, respectivament).
- Les entitats amb menys diners també són les que tendeixen a comptar amb una presidenta (45% a les entitats de menys de 5.000€, 31% a les entitats d'entre 5.001 i 25.000€, 27% a les entitats d'entre 25.001 i 100.000€ i 41% a les entitats de més de 100.000€).
- Són les entitats ambiental, de cooperació i d'acció social les que comptem amb un major percentatge de dones presidentes (75%, 67% i 66%, respectivament). Mentre que les entitats esportives, veïnals i culturals són les que compten amb major presència d'homes presidents (82%, 74% i 70%, respectivament).
- Finalment, aquelles entitats amb més anys d'història són les que tendeixen a comptar amb dones en el càrrec de presidència (47% en el cas de les entitats creades abans del 1981, 44% en les entitats creades entre 1981 i 2000 i 34% en aquelles creades a partir del 2001). En el global del Panoràmic es detecten dades completament diferents: són les entitats més joves les que compten amb una presència superior de dones en el càrrec de presidència i a mesura que l'antiguitat de les organitzacions augmenta el seu pes va disminuint.

6. Els recursos de les entitats

6.1. Recursos econòmics

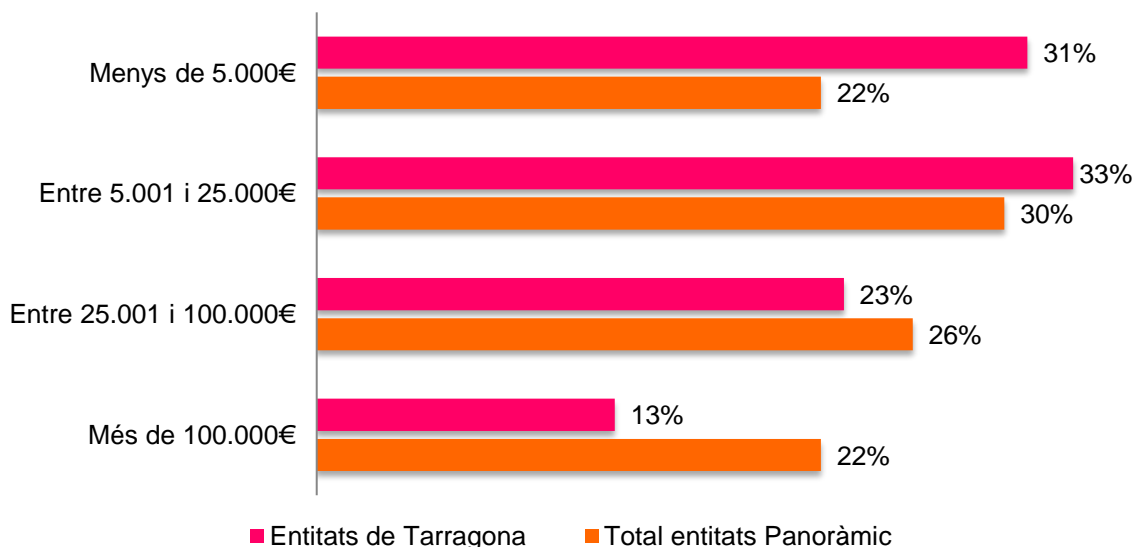
Els recursos econòmics esdevenen clau per a què les entitats puguin dur a terme les activitats i assolir la seva missió. Al llarg d'aquest capítol s'analitzen els ingressos reals de les organització durant el 2016 i les diverses fonts de finançament amb les que compten.

6.1.1. Volum econòmic

Tot i que els ingressos són un factor que condiciona el desenvolupament de l'activitat diària, les entitats tarragonines demostren com la capacitat transformadora no depèn exclusivament dels diners. Al següent gràfic s'observa com 3 de cada 10 entitats de la província va comptar durant el 2016 amb uns ingressos anuals iguals o inferiors als 5.000 euros (31%). El 33% es va situar entre els 5.000 i els 25.000 euros, el 23% entre els 25.000 i 100.000 euros i el 13% restant va superar els 100.000 euros anuals.

En termes generals, es tracta d'entitats amb menys ingressos que al conjunt del Panoràmic. A Catalunya, només el 22% de les organitzacions ingressen fins a 5.000€ mentre un altre 22% n'ingressen més de 100.000€.

Gràfic 26: Ingressos reals en el 2016, per trams (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

Dins del tercer sector hi conviuen realitats molt diverses pel que fa al nivell ingressos: 3 de cada 10 entitats van ingressar menys de 5.000€, mentre que només 1 de cada 10 van ingressar-ne més de 100.000€

Destacar que són principalment les associacions de base les que compten amb un menor volum d'ingressos. En concret, el 66% de les associacions de base compta amb 25.000€ o menys. En canvi, dins dels altres tipus d'entitats, són el 50% les entitats que compten amb 25.000€ o menys, mentre 3 de cada 10 tenen més de 100.000€ d'ingressos.

Taula 9: Ingressos reals en el 2016 segons tipus d'organització

	Associacions de base	Altres tipus d'organitzacions
Menys de 5.000€	32%	20%
Entre 5.001 i 25.000€	34%	30%
Entre 25.001 i 100.000€	24%	18%
Més de 100.000€	10%	32%
TOTAL	100%	100%

L'any de constitució és un element que ajuda a explicar el volum econòmic de les entitats.

- Les entitats creades a partir del 2001 són les que compten amb menys ingressos (4 de cada 10 ingressen menys de 5.000€), mentre que les organitzacions que compten amb més de 100.000€ d'ingressos han estat, majoritàriament, creades abans del 1980.

Taula 10: Ingressos reals en el 2016 segons any de constitució

	Fins 1980	Entre 1980 i 2000	A partir del 2001
Menys de 5.000€	22%	37%	44%
Entre 5.001 i 25.000€	25%	39%	27%
Entre 25.001 i 100.000€	11%	16%	18%
Més de 100.000€	42%	8%	11%
TOTAL	100%	100%	100%

6.1.2. Fonts de finançament

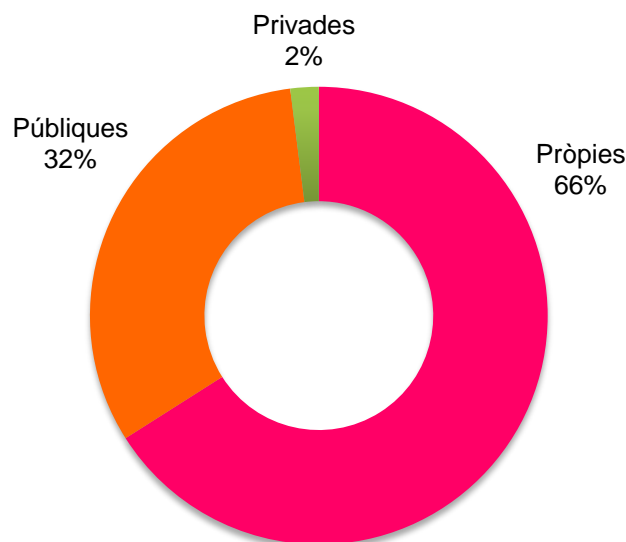
La principal font de finançament de les entitats de la província de Tarragona són els recursos propis, és a dir aquells que genera la pròpia organització a través de la quota d'associació, la realització de les seves activitats o accions puntals per a la captació de

fons com la venda de material. Aquesta via representa 2€ de cada 3€ que van ingressar les entitats durant l'any 2016 (66%).

Els ingressos procedents de les administracions públiques –ja sigui a través d'una subvenció o un conveni–, suposen el 32% del volum total i el 2% restant correspon a finançament privat provinent de fundacions, empreses i donacions individuals.

Tant a nivell tarragoní com a nivell català, els recursos propis signifiquen la font majoritària de les entitats del tercer sector (66% del volum econòmic a Tarragona i 60% a Catalunya). Els ingressos procedents de fonts públiques tenen el mateix pes, 32%, en els dos territoris analitzats i, per últim, s'observen diferències en la captació de fons privat: són les organitzacions catalanes les que més han avançat en aquest tipus de font i, mentre només el 2% dels ingressos de les entitats de Tarragona són privats, aquesta via representa el 8% del ingressos a nivell català.

Gràfic 27: Procedència de les fonts de finançament de l'any 2016

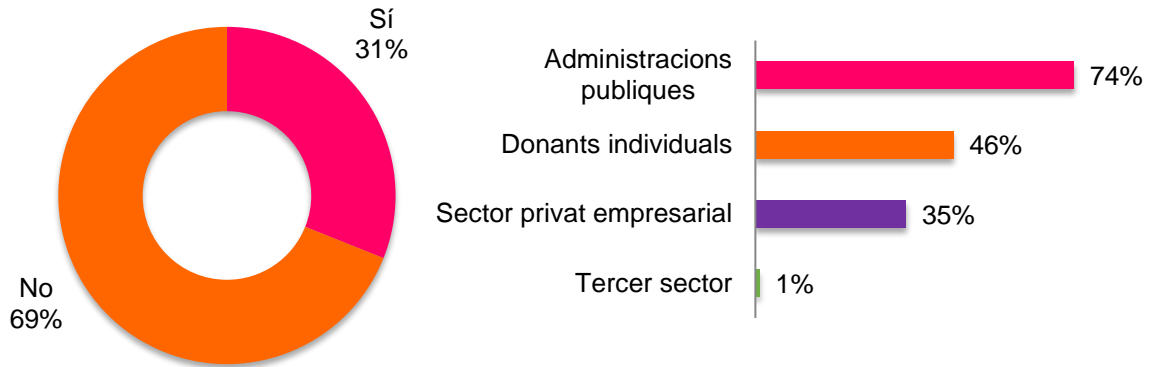

Més enllà del finançament econòmic, les organitzacions sense afany de lucre poden rebre aportacions no monetàries, com ara materials o serveis per a la realització d'una activitat. En concret, el 31% de les entitats rep aportacions d'aquest tipus, el mateix percentatge que l'obtingut pel global d'organitzacions catalanes.

En l'anàlisi de la seva procedència, però, s'observen canvis significatius. Mentre a la província de Tarragona el 74% són donacions procedents de les administració públiques i el 35% de l'empresa privada i l'1% del tercer sector, a Catalunya les donacions de les administracions son menors (63%) però les d'empreses privades i les d'entitats del tercer sector tenen un pes molt superior (47% i 16%, respectivament). Per altra banda, el 46% de les organitzacions de Tarragona que té aportacions no monetàries, les rep

per part d'altres agents que, en la seva majoria, són persones individuals (47% en a tot el país).

Gràfic 28: Disposició d'aportacions en espècie i procedència d'aquestes (multiresposta. Suma més de 100%)

Assenyalar que la disposició d'aportacions en espècies també varia en funció del tipus d'organització. En concret, 1 de cada 4 associacions de base compta amb aquests recursos, mentre que dins de la resta d'organitzacions la distribució és 6 de cada 10.

De fet, són les entitats amb un major volum d'ingressos les que més disposen d'aquests recursos. Així, mentre que 2 de cada 10 entitats amb un pressupost de fins a 5.000€ disposen d'aportacions en espècie, aquesta xifra augmenta fins al 47% en el cas de les organitzacions amb uns ingressos superiors als 100.000€.

Taula 11: Disposició d'aportacions en espècies segons tipus d'organització

	Associacions de base	Altres tipus d'organitzacions
Organitzacions amb aportacions en espècie	27%	56%
Organitzacions sense aportacions en espècie	73%	44%
TOTAL	100%	100%

Taula 12: Disposició d'aportacions en espècie segons volum d'ingressos

	Menys de 5.000€	Entre 5.001 i 25.000€	Entre 25.001 i 100.000€	Més de 100.000€
Organitzacions amb aportacions en espècie	22%	40%	27%	47%
Organitzacions sense aportacions en espècie	78%	60%	73%	53%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

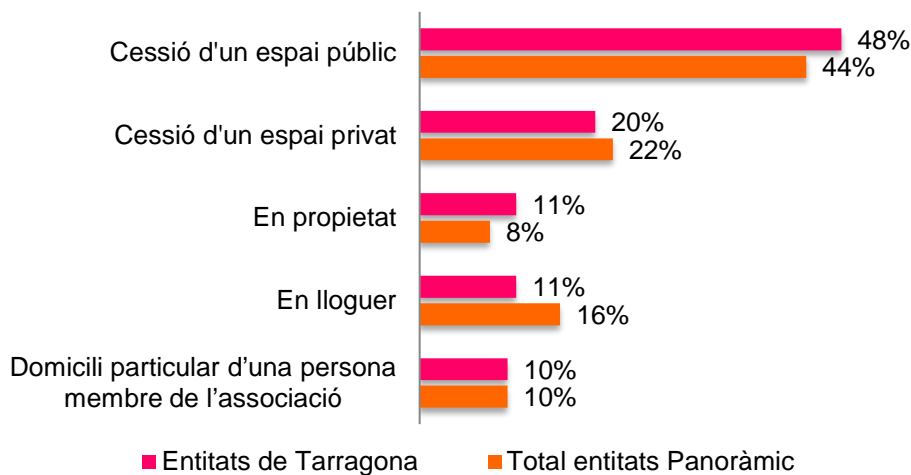
6.2. L'espai físic

Un altre dels recursos essencials per a què les persones de les entitats es trobin i desenvolupin les seves activitats són els espais físics.

Una primera qüestió a tractar és el tipus de règim d'ús de les seus, és a dir, conèixer en quina de les diferents situacions –règim de lloguer, en propietat, cessió d'un espai públic o privat, o bé si la seu es troba al domicili d'algun membre de l'entitat– es troben les organitzacions. Els resultats indiquen que el 68% de les entitats té la seva seu gràcies a una cessió d'espais dins d'un equipament públic o privat (48% i 20%, respectivament). Altres situacions freqüents són la seu en propietat (11%), el lloguer (11%) i, en últim lloc, el domicili d'una persona de l'entitat (10%).

Indicar que les entitats de la província de Tarragona es troben en més espais cedits que el global de les organitzacions participants al projecte (68% vs. 66%). En canvi, en el cas de entitats del Panoràmic, s'observa una major presència d'entitats que es troben de lloguer.

Gràfic 29: Situació actual de la seu (comparativa entitats de Tarragona - total d'entitats del Panoràmic)

A continuació es mostren les dades sobre la situació actual de la seu de les entitats segons tipus d'organització i any constitució i s'observa com aquests dos elements ajuden a explicar comportaments diferenciats.

En concret, són les associacions de base les que bàsicament es troben en un espai cedit, ja sigui en un espai públic o privat (71%). En canvi, dins de la resta d'organitzacions hi ha major diversitat de situacions, però hi ha una categoria que aplega el 40% dels casos, es tracta de l'opció en propietat.

Taula 13: Situació actual de la seu segons tipus d'organització

	Associacions de base	Altres tipus d'organitzacions
Cessió d'un espai públic	50%	25%
Cessió d'un espai privat	21%	17%
En propietat	8%	40%
En lloguer	11%	2%
Domicili particular d'una persona membre de l'associació	10%	16%
TOTAL	100%	100%

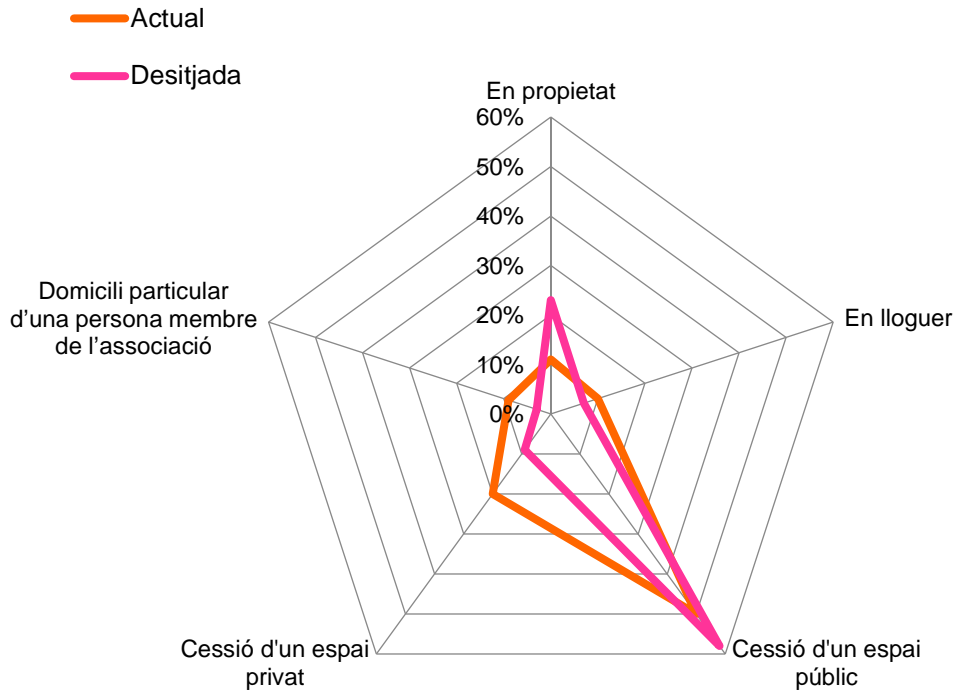
De fet, la seu en propietat és l'opció més freqüent entre les entitats amb més antiguitat (36%) i el seu pes es va reduint fins al punt que és una situació minoritària per a les entitats nascudes a partir de l'any 2001 (5%). Pel que fa a les organitzacions nascudes al segle XXI, destacar que el 24% tenen la seu registrada al domicili d'una de les persones membres de l'associació. Aquesta opció és la menys freqüent per a les entitats nascudes fins l'any 1980.

Taula 14: Situació actual de la seu segons any de constitució

	Fins 1980	Entre 1980 i 2000	A partir del 2001
Cessió d'un espai públic	31%	66%	45%
Cessió d'un espai privat	18%	13%	15%
En propietat	33%	3%	5%
En lloguer	18%	12%	10%
Domicili particular d'una persona membre de l'associació	--	6%	25%
TOTAL	100%	100%	100%

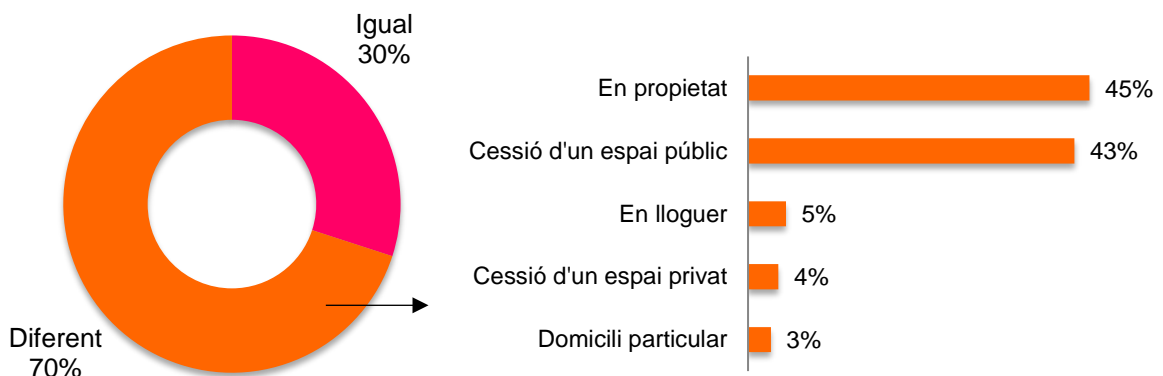
A més de la situació actual de la seu, el Panoràmic recull informació sobre l'opció desitjada, per tal de contrastar la realitat amb allò que les entitats consideren adient en termes d'espais. De forma freqüent, la cessió d'un espai públic és la preferida. Per contra, l'opció menys contemplada com a desitjada és el domicili particular.

Gràfic 30: Situació actual i desitjada de les seus

En aquesta edició s'ha analitzat quin és l'ajustament entre la situació actual de la seu i la desitjada. Les dades mostren que el 70% de les entitats voldrien canviar la ubicació de la seu i traslladar-se a un espai en propietat (45%) o a un espai en propietat pública (43%).

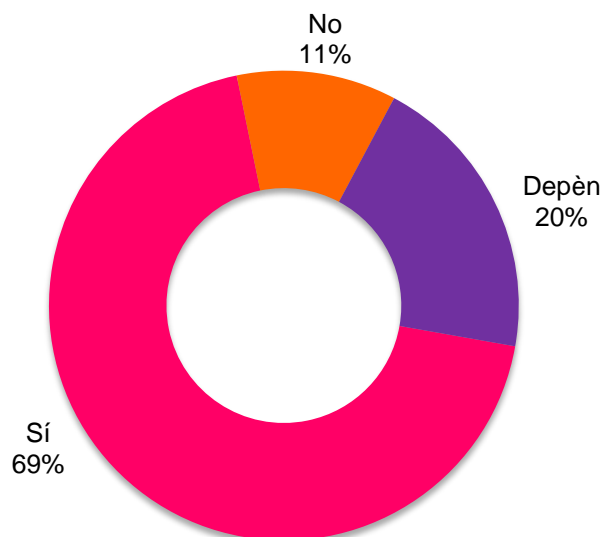
Gràfic 31: Variació entre la situació actual i la desitjada

Enguany el Panoràmic ha volgut aprofundir en les condicions dels espais, preguntant a les entitats si disposen d'un espai adient per a desenvolupar la seva activitat. Els resultats mostren que 7 de cada 10 entitats de Tarragona sí que compta amb d'un espai adient –el 65% en el global d'organitzacions catalanes–. Per contra, el 20% de les entitats exposa que depèn –24% a Catalunya– i l'11% restant de les organitzacions tarragonines assenyala que no gaudeix d'un espai adient –el mateix percentatge que l'observat al global del projecte–.

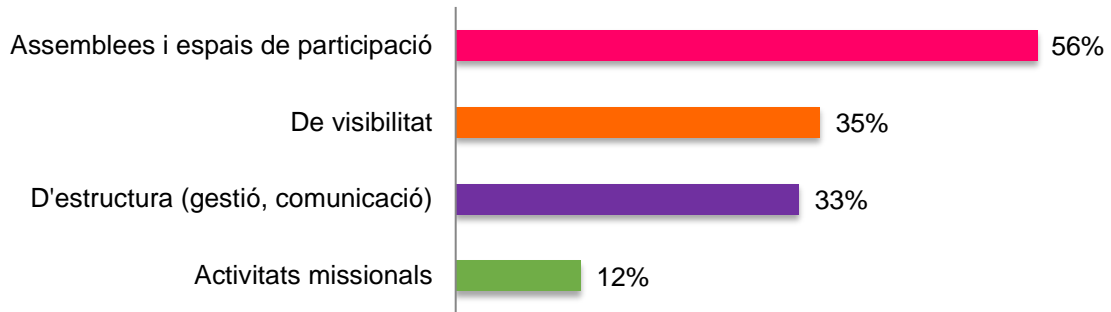
Bona part dels comentaris realitzats per les entitats al qüestionari fan referència al fet que l'ús dels equipaments públics es troba sovint condicionat per diferents aspectes, com podrien ser la saturació d'aquests equipaments, o l'existència d'uns horaris d'obertura limitats que dificulten el desenvolupament de les activitats de les organitzacions.

Gràfic 32: Disposició d'un espai adient per l'activitat que desenvolupen

Al 28% d'entitats que han optat per les opcions “No” i “Depèn”, se'ls hi ha preguntat per quin tipus d'activitats l'espai no és adient i que fan per poder realitzar-les. Així, s'observa com 6 de cada 10 d'aquestes entitats indiquen que no disposen d'un espai adient per a fer assemblees i espais de participació (56%), un 35% i un 33% indiquen que no es idoni per a desenvolupar activitats de visibilitat o tasques d'estructura. Finalment, el 12% indica que no disposen d'un espai adequat per a les activitats missionals.

Gràfic 33: Activitats per a les quals no disposen d'un espai adequat (multiresposta. Suma més de 100%)

Les estratègies que segueixen les entitats per poder realitzar aquestes activitats són variades en funció del tipus d'acció, dels recursos amb els que compta a l'entorn, dels recursos propis o de la pròpia xarxa de contactes. Així, trobem que hi ha qui sol·licita un espai gratuït a un equipament públic o privat, qui demana un local a les administracions públiques, qui lloga un espai, qui utilitza espais públics oberts (places, jardins, carrers) o qui fa ús de cafeteries o qualsevol altre espai al qual puguin arribar a partir de la pròpia xarxa social de l'entitat.

7. El foment de la participació

7.1. Instruments i eines per a la millora de la participació

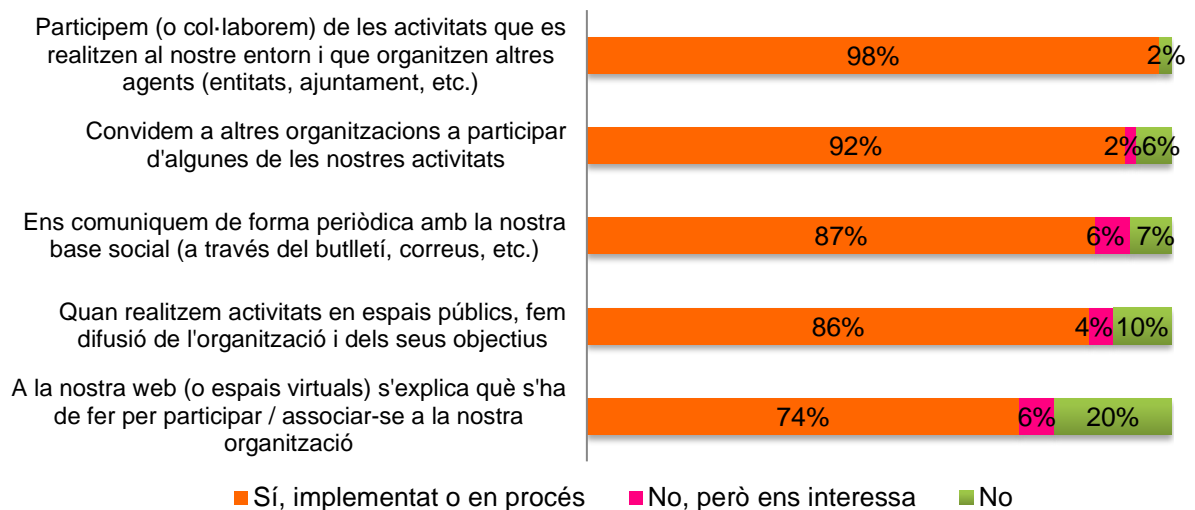
L'ampliació i implicació de la base social –entesa com el grup de persones i organitzacions compreses amb l'entitat (persones associades, voluntàries, col·laboradores, remunerades, finançadores, etc.) – és una de les preocupacions que les entitats han posat de manifest en les darreres edicions del Panoràmic i l'han assenyalat com un dels principals reptes del teixit associatiu. Amb l'objectiu d'aprofundir en aquest àmbit, en aquesta edició s'ha preguntat a les organitzacions quines accions i mecanismes han desplegat per fer front a aquesta situació i millorar la participació.

En concret, tot seguit s'analitza com és la comunicació de les entitats amb l'entorn, amb quines eines compten per ampliar i fidelitzar la base social i quina informació tenen accessible al web o espai virtual per ser més transparents i generar major confiança i implicació entre els diferents agents que componen aquesta base social.

7.1. Instruments i eines per comunicar-se amb l'entorn

Les entitats tarragonines tenen incorporat en el seu dia a dia la comunicació i relació amb l'entorn. Així, pràcticament el 100% de les entitats participa (o col·labora) de les activitats que es realitzen a l'entorn, 9 de cada 10 convida a altres organitzacions a participar d'algunes de les seves activitats, el 87% es comunica de forma periòdica amb la seva base social i el 86% fa difusió de l'organització i dels seus objectius. Globalment, cal destacar que les organitzacions de Tarragona tenen una relació tan forta amb el seu entorn com les del global d'entitats catalanes, amb unes diferències que només varien entre un 2% i un 4%.

Gràfic 34: Mecanismes i accions de les entitats per comunicar-se i relacionar-se amb l'entorn

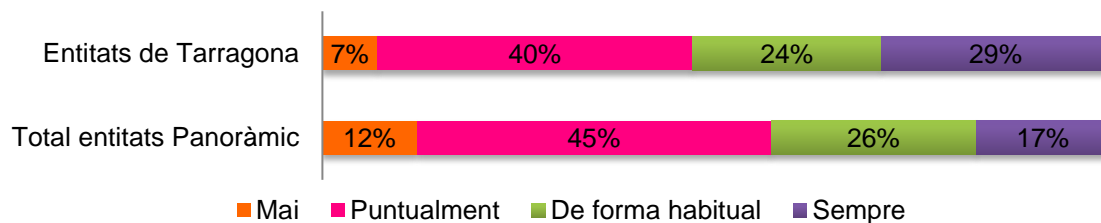

Altres mecanismes tenen les entitats per donar a conèixer el treball que desenvolupen i generar noves relacions amb l'entorn és la realització d'activitats en espais públics i/o obertes a la població.

En aquest sentit, la majoria de les entitats no lucratives de Tarragona (93%) fan ús dels espais públics oberts, com ara places i jardins, a l'hora de realitzar les seves activitats, sent una via més per visualitzar la seva tasca i obrir-se al seu entorn. Tanmateix, la freqüència d'ús d'aquests espais públics oberts no és molt alta i predominen les entitats que manifesten haver-los fet servir puntualment (40%), mentre que el 29% en fa ús sempre i el 24% de forma habitual. En canvi, el 7% restant afirmen no haver fet cap ús dels espais públics oberts durant l'any 2016.

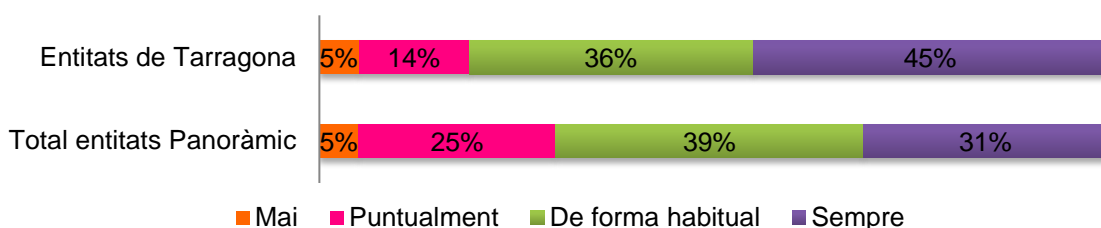
Aquesta participació disminueix considerablement fixant-nos en les dades del global d'entitats de Catalunya, on s'observa que tot i que també al voltant de 9 de cada 10 organitzacions desenvolupen activitats en espais públics oberts, són les de les comarques de Tarragona les que ho fan amb més freqüència.

Gràfic 35: Proporció d'activitats en espai públic obert

La realització d'activitats obertes a la població en general també és una via per donar a conèixer el treball que desenvolupen les entitats i establir nous vincles. En aquest sentit, la gran majoria de les entitats destaca que algun cop desenvolupen activitats obertes a tothom (95%, tant a les comarques de Tarragona com en el global de Catalunya). Aquesta situació pot respondre al fet que bona part de les entitats es dediquen a les accions de sensibilització. La proporció, però, també és diferent entre ambdós territoris ja que mentre el 45% de les entitats de Tarragona organitza totes les seves activitats de forma oberta a tothom, a Catalunya s'observa un percentatge catorze punts per sota (31%).

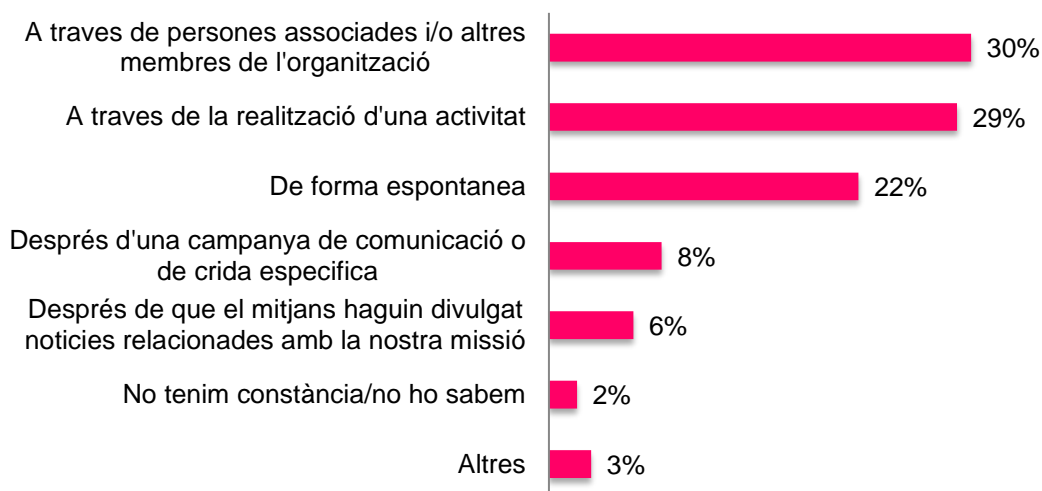
Gràfic 36: Proporció d'activitats obertes a la població en general

7.2. Instruments i eines per ampliar i fidelitzar la base social

Les entitats compten amb múltiples canals pels quals incorporar noves persones a l'organització, però el principal és el boca-orella (30%), seguit de la realització d'una activitat (29%) i la incorporació d'aquestes persones de forma espontània (22%). En el global del Panoràmic es detecten dades molt similars.

Gràfic 37: Canal habitual a través del qual s'incorporen noves persones a l'entitat

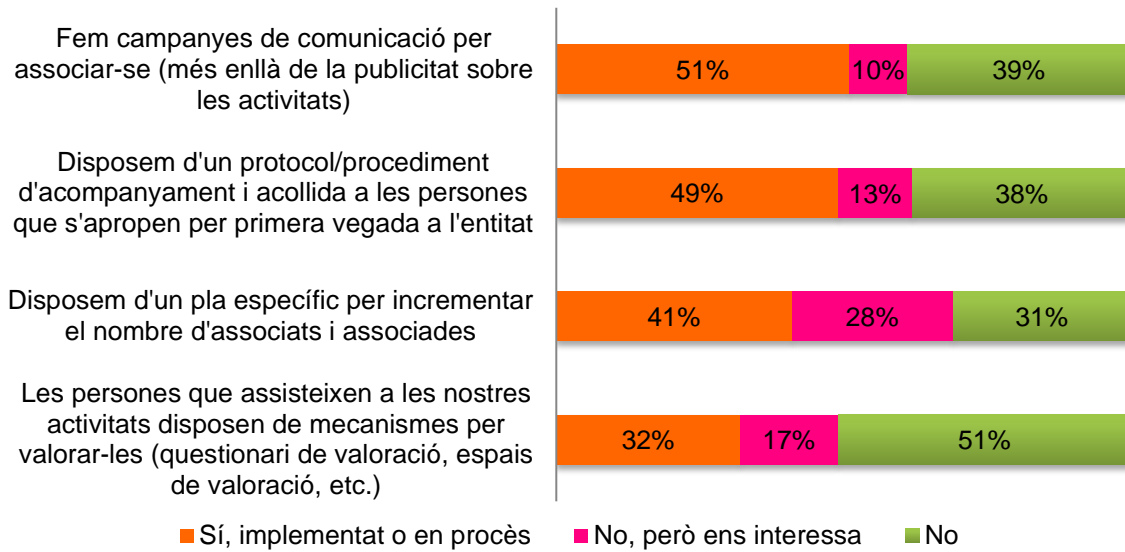

Tanmateix, el desenvolupament de mecanismes i accions per ampliar i fidelitzar la base social és un dels àmbits que les entitats han de treballar si volen incrementar el nombre de persones que col·laboren amb elles.

En concret, les dades posen en relleu que la meitat de les organitzacions de Tarragona realitzen campanyes per associar-se, una proporció similar a l'observada pel total d'entitats catalanes. Per altra banda, el 49% disposen d'un protocol d'acompanyament a les persones que s'incorporen, mentre a Catalunya 6 de cada 10 organitzacions ja en tenen.

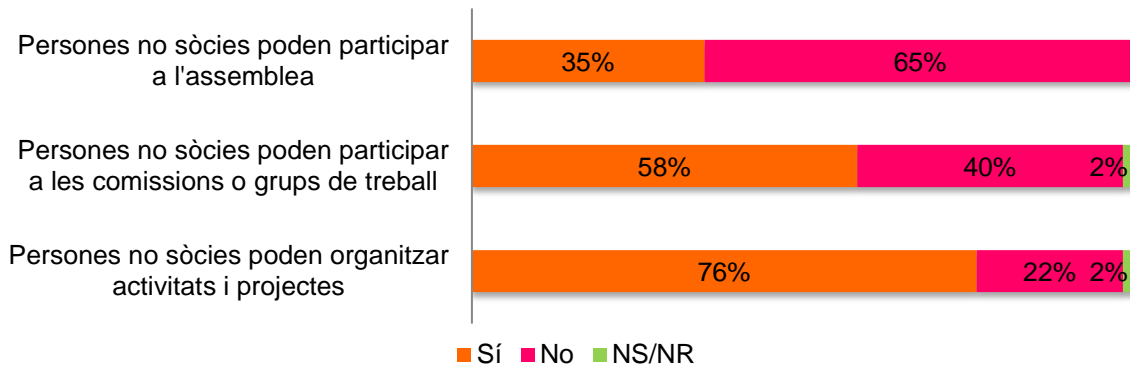
Tanmateix, encara són minoria les entitats de la província que han posat en marxa accions concretes per millorar aquesta participació, com pot ser un pla específic per incrementar el nombre d'associats i associades (41%) o disposar de mecanismes que permetin la valoració per part de les persones assistents a les activitats (32%). Globalment, en ambdós casos el 43% de les organitzacions catalanes ja han posat en marxa aquests dos mecanismes.

Gràfic 38: Mecanismes i accions per ampliar i fidelitzar la base social

Una altra de les formes per generar confiança entre la base social no associada és el fet que aquestes persones puguin participar en espais tradicionalment reservats a les persones associades. En aquest sentit, el 35% de les entitats permet que la presència de persones no sòcies a les assemblees, una xifra que s'amplia a 6 de cada 10 en el cas de la participació en comissions o grups de treball i a 3 de cada 4 en el cas de participar en l'organització d'activitats i projectes. No es detecten diferències importants entre aquests resultats i els obtinguts al global d'organitzacions de Catalunya.

Gràfic 39: Participació de les persones no sòcies

7.3. Instruments i eines per millorar la transparència i rendició de comptes

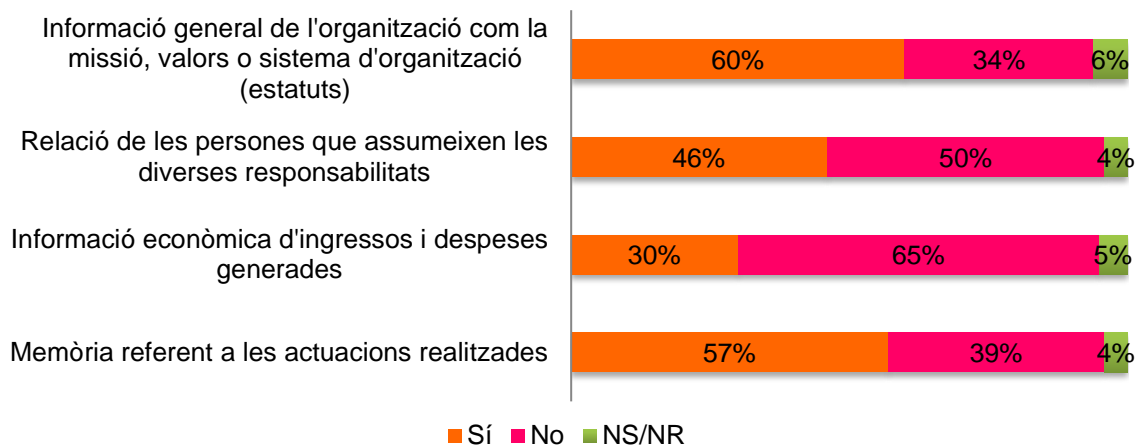
Amb la finalitat d'aprofundir en els mecanismes de transparència que compten les entitats, també se'ls ha preguntat quina informació sobre l'organització està disponible al web o espai virtual.

Si bé el 60% de les entitats afirmen tenir informació sobre la missió, valors de l'entitat i/o el estatuts, encara hi ha camí per recórrer i millorar la transparència especialment pel que fa als temes econòmics i les responsabilitats de les persones que conformen l'entitat. En concret, només el 30% publica informació sobre els ingressos i despeses generades i el 46% detalla la relació de les persones que assumeixen responsabilitats.

Finalment, destacar que la publicació de la memòria també és un dels temes a treballar com a via per millorar la transparència. El 57% de les entitats afirmen tenir-les en obert.

Globalment, es tracta d'uns nivells de transparència a l'espai virtual sensiblement inferiors als registrats pel global d'organitzacions del Panoràmic. En tots els casos, amb entre un 2% i 10% menys.

Gràfic 40: Informació accessible al web o espai virtual

Només 3 de cada 10 entitats publica informació sobre els ingressos i despeses generades, mentre que 5 de cada 10 detalla la relació de les persones que assumeixen responsabilitats.

4 de cada 10 entitats no publica al web o espai virtual la memòria referent a les actuacions realitzades.

Annexos

Annex I: Fitxa tècnica

Tipus d'estudi

Quantitatiu

Àmbit

Província de Tarragona

Univers

Organitzacions sense afany de lucre, d'iniciativa privada, entitats i col·lectius sense forma jurídica que treballen específicament en programes a favor de la igualtat i de la promoció de la dona, així com de diverses entitats de dones del territori català.

Dimensió de la mostra

195 respostes vàlides

Nivell d'error

Per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) l'error és del $\pm 6.5\%$.

Calendari de treball de camp

De setembre a desembre de 2016

Recollida d'informació

Aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu

Tractament de les dades

Depuració de dades, càlcul i recodificació de variables

Anàlisi

Estadística descriptiva -amb remostreig per bootstrap-, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig

Annex II: Entitats impulsores

El Consell d'Associacions de Barcelona és la plataforma d'associacions de la ciutat de Barcelona. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona tot construint un espai de participació, vertebració – territorial i sectorial– i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

L'Observatori del Tercer Sector és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb 60 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social “la Caixa” té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluable i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

Organització

El Panoràmic es desenvolupa des del treball compartit entre diferents associacions i institucions, coordinat per un Equip Tècnic, format per persones del territori que s'encarreguen de fer possible el procés participatiu des de la proximitat.

A més, compta amb dos òrgans, el Comitè Executiu, encarregat de la supervisió del projecte i de la seva visió estratègica, i la Comissió Tècnica, encarregada de dur a terme

el projecte i prendre les decisions operatives. La composició dels diferents òrgans i equips en l'edició del 2017 es detalla a continuació.

Comitè Executiu i Directiu

Montserrat Morera i Miquel Aragón – Consell d'Associacions de Barcelona (CAB), Joaquim Sabater i Montse Fernández– Observatori del Tercer Sector (Observatori), Sílvia Luque – Fundació Ferrer i Guàrdia (FFG), Rafael Ruiz de Gauna i José Carlos Hermida – Fundació Pere Tarrés (FPT), Miquel Vilagut – Obra Social “la Caixa”.

Comissió Tècnica

Miquel Aragón i Carles Viñas – (CAB) / Torre Jussana, Montse Fernández – (OTS), Fidel González i Hungria Panadero – (FFG) i Marina Aguilar – (FPT).

Treball de camp

Enric Carpio, Ingrid Plana i Ruth Agudo (CAB). Aida Mestres (FFG), Enya García i Yolanda Delgado (FFG), Albert Forniés (FPT) i Xavier Esterri (Federació d'Ateneus de Catalunya), Tània Sanchez (Barberà del Vallès), Arantxa Prieto (Igualada), Maribel Moya (Santa Coloma de Gramanet), Lourdes Morera (Terrassa), Sílvia Ruiz (Vilanova i la Geltrú), Judith Terés (Santa Perpètua de la Mogoda).

Call Centers: Rosa Porti, Laura Hernández i Voluntaris 2000.

Depuració i anàlisi dades:

Laura Muñoz, Gabriel Amer, Roger Carbó i Montse Fernández (OTS) i Oriol Alonso i Laura Calvet (FFG).

Comunicació

Joan Vilaplana (CAB- Torre Jussana), Laia Otero (OTS), Joan Rosinach i Oriol Toro (FPT) i Elena Cuevas (FFG).

Coordinacions:

Coordinació tècnica: Carles Viñas (CAB / Torre Jussana) i Fidel González (FFG)

Coordinació de la comunicació: Oriol Toro (FPT)

Coordinació del treball de camp: Hungria Panadero (FFG)

Coordinació de l'anàlisi de dades: Montse Fernández (OTS)

Coordinació dels informes: Marina Aguilar (FPT)